

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
KOMISIONERI PËR MBROJTJEN NGA DISKRIMINIMI

Nr. 65/1 Prot.

Tiranë, më 08.01.2025

V E N D I M

Nr. 6, Datë 08.01.2025

Bazuar në nenin 32/1/a dhe nenin 33 të ligjit 10221/2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, të ndryshuar, pranë Komisionerit për Mbrojtjen nga Diskriminimi është regjistruar ankesa nr. 213, datë 29.09.2025¹, që i përket subjektit ankues Organizatës “Open Mind Spectrum Albania” (OMSA) kundër shtetasit Z. A.G, në të cilën pretendohet diskriminim për shkak të “identitetit gjinor”, “orientimit seksual” dhe “karakteristikave të seksit”.

Në përfundim të shqyrtimit të ankesës, Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi,

K O N S T A T O I :

I. Parashtrimi i fakteve sipas subjektit ankues.

Sipas shpjegimeve të dhëna, subjekti ankues ndër të tjera parashtron se: “Z. A.G, përmes profilit të tij personal në rrjetin social Facebook, ka publikuar materiale me përmbajtje diskriminuese, fyese dhe denigruese ndaj komunitetit LGBTIQ+. Publikimi është i identifikueshëm në datën 23.09.2025 dhe është shpërndarë publikisht duke qenë i aksesueshëm për një audiencë të gjerë.

Në emër të organizatës Open Mind Spectrum Albania, paraqesim një ankesë zyrtare lidhur me një publikim në rrjetet sociale nga z. A.G, i cili përmban elemente të qartë të gjuhës së urrejtjes ndaj komunitetit LGBTIQ+.

¹ Ankesa është plotësuar me informacionin e dërguar nga OMSA me email-in datë 03.10.2025.

Në këtë publikim² z. A.G shprehet se: “Një nga politikat kryesore për të sëmurët psikikë që u ndoq në Europë pas rënies së Murit të Berlinit në kuadër të Axhendave Sataniste ishte mbyllja e spitaleve psikiatrike dhe nxjerrja e të sëmurëve në komunitet për tu integruar! Tani me këto maratonat e të sëmurëve psikik kërkojnë që të integroheni në të psikopatinë e tyre! Mirësevini në Mis Trans Albania dhe Festivalin Psikiatrik të zogjve të qyqes soros me ndihmën e Bashkisë Tiranë dhe Qeveriut!”.

Ky publikim është bërë menjëherë pas daljes tonë publike në median Top News, për të promovuar aktivitetin tonë festivalin e përvitshëm kulturor dhe edukativ të filmit Queer Film Marathon Tirana (QFMT), në datën 23 Shtator 2025.

Në këtë publikim:

- Përdoren shprehje fyese dhe diskriminuese ndaj personave LGBTQ+, duke i etiketuar si “të sëmurë psikiatrikë” dhe duke nxitur urrejtje kundër tyre.
- Përhapet dezinformim publik dhe lajme të rreme mbi festivalin tonë kulturor dhe aktivitetet që zhvillojmë, duke i paraqitur ato në mënyrë të pavërtetë si aktivitete “psikiatrike” ose “sataniste”.

Ky akt jo vetëm cenon dinjitetin dhe reputacionin e individëve të përfshirë, por krijon një klimë armiqësore që rrezikon sigurinë psikologjike dhe sociale të komunitetit tonë dhe të bashkëpunëtorëve tanë publikë”.

Subjekti ankues kërkon nga Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi, konstatimin e diskriminimit, heqjen e përmbytjes diskriminuese nga platformat ku është shpërndarë dhe kërkimi i ndjesës publike nga z. A.G.

II. Ndjekja e procedurës për shqyrtimin e çështjes nga Komisioneri.

Në nenin 1 të ligjit nr. 10221/2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, të ndryshuar parashikohet objekti i këtij ligji, duke u sanksionuar se: “Ky ligj rregullon zbatimin dhe respektimin e parimit të barazisë dhe mosdiskriminimit në lidhje me racën, etninë, ngjyrën, gjuhën, shtetësinë, bindjet politike, fetare ose filozofike, gjendjen ekonomike, arsimore ose shoqërore, gjininë, identitetin gjinor, orientimin seksual, karakteristikat e seksit, jetesën me HIV/AIDS, shtatzëninë, përkatësinë prindërore, përgjegjësinë prindërore, moshën, gjendjen familjare ose martesore, gjendjen civile, vendbanimin, gjendjen shëndetësore, predispozicionet gjenetike, pamjen e jashtme, aftësinë e kufizuar, përkatësinë në një grup të veçantë, ose me çdo shkak tjetër”.

Bazuar në nenin 32/1/b të ligjit, Komisioneri ka kompetencë për të shqyrtuar shkeljet që i bëhen zbatimit dhe respektimit të parimit të barazisë në lidhje me këto shkaqe.

² <https://www.facebook.com/share/p/1CgrJyoVXW/?mibextid=wwXlfr>

Përsa më lart, plotësimi i kriterëve formale të një ankese, për të vijuar me shqyrtimin administrativ të saj, është hapi i parë, që ndiqet nga Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi, në bazë parashikimeve përkatëse ligjore. Ky detyrim i Komisionerit parashikohet shprehimisht në ligjin nr. 10221, datë 04.02.2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, të ndryshuar, si dhe në ligjin nr. 44/2015 “Kodi i Procedurave Administrative i Republikës së Shqipërisë”.

Mbështetur në parashikimin e nenit 44, pika 2, të ligjit nr. 44/2015 “Kodi i Procedurave Administrative i Republikës së Shqipërisë”, organi publik shqyrton paraprakisht kërkesën e depozituar nga pala, lidhur me përmbushjen e kriterëve formale ligjore, si kompetenca e organit publik, legjitimimi, afati, forma dhe çdo kriter tjetër të parashikuar nga ligji.

Në nenin 65, shkronja b), të ligjit të sipërpërmendur parashikohet gjithashtu se: “Në fillim të procedurës administrative, organi publik kryen verifikimet e mëposhtme:

.....
b) *legjitimitimin e palës që ka paraqitur kërkesën për fillimin e procedurës administrative”.*

Në pikën 1, të nenit 128, të ligjit nr. 44/2015 “Kodi i Procedurave Administrative i Republikës së Shqipërisë”, gjithashtu parashikohet koncepti i legjitimitimit edhe kur pala legjitimohet për të nisur një procedim administrativ. Sipas këtij neni, pala ka të drejtë të ushtrojë mjetet ligjore administrative ndaj çdo veprimi apo mosveprimi administrativ, nëse pretendon se të drejtat apo interesat e saj të ligjshëm cenohen nga ky veprim apo mosveprim.

Në rast se do t’i referohemi LMD-së, rezulton se në nenin 32, pika 1, të tij parashikohet shprehimisht se: “1. Komisioneri ka kompetencë:

a) *të shqyrtojë ankesat nga personat ose grupet e personave që pretendojnë se janë diskriminuar, siç parashikohet në këtë ligj;*

b) të shqyrtojë ankesat nga organizatat që kanë një interes të ligjshëm për të vepruar në emër dhe me pëlqimin me shkrim të individëve ose grupeve të individëve që pretendojnë se ka ndodhur diskriminimi ose në emër të tyre për çështje që lidhen me interesa kolektive;

c) *të kryejë hetime administrative pas marrjes së informacionit të besueshëm për shkelje të këtij ligj”.*

Referuar parashikimit të shkronjës b), të pikës 1, të nenit 32, të ligjit të sipërpërmendur rezulton se Komisioneri shqyrton ankesat nga organizatat që kanë një interes të ligjshëm për të vepruar në emër dhe me pëlqimin me shkrim të individëve, ose në emër të tyre për çështje që lidhen me interesa kolektive.

“Interesi i ligjshëm” është elementi fillestar që duhet të plotësohet nga një organizatë, që depoziton ankesë pranë Komisionerit, për mbrojtje të interesave të një komuniteti të caktuar, që nënkupton legjitimitimin e saj në kryerjen e ankesës.

Bazuar në nenin 3, pika 11, të LMD, përcaktohet se: *“Organizatat me interesa legjitime” janë ato organizata, të cilat janë të regjistruara në Republikën e Shqipërisë dhe kanë si objekt të deklaruar të veprimtarisë së tyre mbrojtjen e të drejtave të njeriut, ose u ofrojnë ndihmë viktimave të diskriminimit”*.

Së pari, nga aktet e administruara rezulton se pala ankuese, Qendra “Open Mind Spectrum Albania” (OMSA), është një organizatë jofitimprurëse, regjistruar si person juridik me Vendimin nr. 804, datë 05.04.2013, të ndryshuar me Vendimin nr. 804/6, datë 23.06.2020, të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë. Bazuar në ankesën e paraqitur, pala e mësipërme ankuese, nuk pretendon se është cenuar në interesin e saj të ligjshëm dhe të drejtpërdrejtë, por pretendon se gjuha e përdorur dhe e shpërndarë nga ana e subjektit kundër të cilit ka paraqitur ankesën, diskriminon komunitetin LGBTI+ dhe përbën gjuhë urrejtje për shkak të orientimit seksual, identitetit gjinor dhe karakteristikave të seksit.

Mbështetur në përmbajtjen e aktit të themelimit dhe Statutit të Shoqatës, rezulton se forma e organizatës jofitimprurëse, është ajo e Shoqatës, parashikuar në ligjin nr. 8788, datë 07.05.2001 *“Për organizatat jofitimprurëse”* dhe qëllimi i veprimtarisë së Shoqatës, ndër të tjera është të kontribuojë në drejtim të respektimit, mbrojtjes dhe ushtrimit efektiv të të drejtave të komuniteteve në nevojë, si komuniteti i personave me kushte sociale të disfavorshme LGBTQI.

Referuar Vendimit të Gjykatës së Shkallës së Parë të Juridiksionit të Përgjithshëm Tiranë, me nr. 804/7, datë 09.06.2025, rezulton se, z. A.K është rizgjedhur Drejtor Ekzekutive i OMSA, i cili bazuar në kompetencat e parashikuara në aktet përkatëse rregullatore, ka tagrin e përfaqësimit ligjor të Qendrës, në raport me të tretë.

Në këtë kontekst, theksojmë faktin se në bazë të pikës 1, të nenit 4, të ligjit nr. 10221, datë 04.02.2010 *“Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”*, të ndryshuar, ky ligj zbatohet për të gjithë personat, që jetojnë dhe qëndrojnë në territorin e Republikës së Shqipërisë, të cilët janë e ndjehen pjesë e grupeve të mbrojtura nga kjo organizatë. Mbështetur në objektin e veprimtarisë së OMSA, sipërcituar në vendim, Komisioneri gjykon se Qendra, përfaqësuar nga z. A.K (Drejtor Ekzekutiv i Qendrës), legjitimohet dhe ka tagër për të bërë ankesë në emër të mbrojtjes së të drejtave të personave LGBTI, si kategori personash e mbrojtur prej tyre.

Së dyti, Komisioneri thekson se, pala ankuese ka depozituar ankesë, duke pretenduar përdorimin e gjuhës së urrejtjes nga ana e subjektit z. A.G.

Së treti, Komisioneri kreu verifikimet në lidhje me materialin e pretenduar nga pala ankuese objekt i ankesës. Në cilësinë e provës lidhur me publikimin e deklaratës me përmbajtje diskriminuese, pala ankuese ka vendosur në dispozicion një kopje të deklaratës të bërë publik në rrjetin social Facebook, si dhe *Link-un*: <https://www.facebook.com/share/p/1CgrJyoVXW/?mibextid=wwXlfr>

Nga verifikimi i link-ut, Komisioneri mundi të administrojë deklaratën e bërë publike me datë 23.09.2025, në rrjetin social Facebook të z. A.G, që pretendohet se përbën gjuhë urrejtje.

Ankesa e paraqitur është në përputhje me kërkesat e ligjit nr. 10221/2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, të ndryshuar, dhe, në zbatim të parashikimeve ligjore, të neneve 32 dhe 33, të tij, Komisioneri ka shqyrtuar çështjen duke ndërmarrë hapat si më poshtë:

- Nëpërmjet shkresës me nr. 1368/1 prot., datë 08.10.2025, Komisioneri ka njoftuar dhe kërkuar parashtrime nga z. A.G, lidhur me pretendimin e subjektit ankues.

Referuar dokumentit Lajmërim Marrje nr. RR790300535AA, datë 11.10.2025, të Postës Shqiptare, z. A.G ka marrë dijeni për shkresën por nuk ka kthyer përgjigje.

- Nëpërmjet shkresës me nr. 1368/2 prot., datë 12.11.2025, Komisioneri ka njoftuar përsëri z. A.G dhe ka kërkuar parashtrime, lidhur me pretendimin e subjektit ankues.

Referuar dokumentit Lajmërim Marrje nr. RR806859647AA, datë 14.11.2025, të Postës Shqiptare, z. A.G ka marrë dijeni për shkresën por nuk ka kthyer përgjigje.

III. Legjislacioni i zbatueshëm.

Dinjiteti i njeriut dhe të drejtat dhe liritë e tij, janë bazat e shtetit të së drejtës. Detyrimi i shtetit është, jo vetëm të mos i cenojë vetë ato, por ai duhet të marrë masa dhe të ofrojë garancitë e duhura për të garantuar mos cenimin e tyre nga privatët, pra shteti duhet të marrë të gjitha masat për t’i mbrojtur dhe për të garantuar gëzimin e tyre nga të gjithë individët. (Neni 3, i Kushtetutës së Shqipërisë).

Liria e fjalës dhe e shprehjes konsiston në një të drejtë themelore të njeriut. Kjo e drejtë luan rol thelbësor edhe në realizimin dhe mbrojtjen e të drejtave të tjera të njeriut. Koncepti i qytetarisë dhe i pluralizmit janë të përzgjedhshëm, nëse individëve nuk u jepet mundësia e shprehjes së lirë të mendimit. Toleranca ndaj mendimit të tjetrit dhe të ndryshmit, mundëson bashkëzistencën në shoqëritë bashkëkohore multikulturore.

Pavarësisht sa më sipër, liria e shprehjes mund të keqpërdoret në situata të caktuara, duke sjellë si pasojë shkeljen e të drejtave të personave të tjerë. Në emër të “lirisë së shprehjes”, individë dhe grupe të caktuara mund të shprehin ide për superioritet të një race, feje apo etnie të caktuar, me qëllim përçmimin e të gjithë atyre, që nuk i takojnë grupit “të tyre”, si dhe të bëjnë thirrje për ndjekje, izolim, po madje edhe deri për genocid ndaj tyre. Në raste të tilla, liria e shprehjes përbën shqetësim për kategori të caktuara individësh dhe shpesh kalon deri në gjuhë urrejtjeje ndaj tyre. Pikërisht, fenomene të tilla aktualizojnë diskutimin për lirinë e shprehjes, kufizimet e saj dhe keqpërdorimin e kësaj lirie.

Në mediat shqiptare, jo në pak raste, është konstatuar se kultura e fjalës së përdorur nuk është e duhura. Njëkohësisht, është vënë re jo në pak raste jemi ndeshur me fenomenin e nxitjes, përdorimit dhe përhapjes së “gjuhës së urrejtjes” në publik për kategori apo grupe shoqërore, pa reflektuar asnjë ndjenjë përgjegjësie për fjalën e thënë në median e shkruar dhe atë televizive.

Liria e shprehjes buron nga parashikimet përkatëse në aktet juridike ndërkombëtare dhe standardet minimale të saj rezultojnë të përcaktuara në aktet ndërkombëtare të detyrueshme në nivel të përgjithshëm ndërkombëtar dhe në nivel rajonal. Shtetet palë e kanë për detyrë t'i inkorporojnë të drejtat dhe liritë në legjislacionin vendas dhe, në rast të cenimit të tyre, të mundësojnë mjete juridike për të rivendosur të drejtat e shkelura.

Barazia dhe mosdiskriminimi, janë gur themeli i Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë. Në nenin 18, të saj, Kushtetuta sanksionon: *“1. Të gjithë janë të barabartë përpara ligjit. 2. Askush nuk mund të diskriminohet padrejtësisht për shkaqe të tilla si gjinia, raca, feja, etnia, gjuha, bindjet politike, fetare a filozofike, gjendja ekonomike, arsimore, sociale ose përkatësia prindërore. 3. Askush nuk mund të diskriminohet për shkaqet e përmendura në paragrafin 2, nëse nuk ekziston një përligjje e arsyeshme dhe objektive”*.

Barazia dhe mosdiskriminimi janë gur themeli edhe e të drejtës ndërkombëtare të të drejtave të njeriut, të cilat janë ratifikuar nga vendi ynë, duke u bërë pjesë të rendit të brendshëm juridik, menjëherë pas Kushtetutës dhe me epërsi ndaj ligjeve kombëtare.

Për sa më sipër, Komisioneri gjykon se liria e shprehjes, toleranca dhe respekti për dinjitetin e barabartë të të gjitha qenieve njerëzore është thelbësore për një shoqëri demokratike dhe pluraliste. Lufta kundër intolerancës dhe diskriminimit janë thelbësore në mbrojtjen e të drejtave dhe lirive të njeriut, të drejta dhe liri që përbëjnë një nga bazat e shtetit. Dinjiteti i njeriut dhe të drejtat dhe liritë e tij, qëndrojnë në themel të shtetit tonë. Kushtetuta, sanksionon detyrimin e shtetit, jo vetëm të mos i cenojë ato, por të marrë masa dhe të ofrojë garancitë e duhura për të siguruar mos cenimin, për t'i mbrojtur dhe për të garantuar gëzimin e tyre nga të gjithë individët.

Liria e shprehjes, është një e drejtë Kushtetuese, e cila garantohet nga neni 22, pika 1, i Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë³ ku parashikohet shprehimisht: *“Liria e shprehjes është e garantuar”*. Megjithatë, Komisioneri thekson sërish faktin se liria e shprehjes dhe mendimit nuk është një e drejtë e pakufizuar dhe se ajo nuk duhet të ushtrohet në një mënyrë të papajtueshme me të drejtat e të tjerëve.

Në bazë të nenit 17, Kushtetuta sanksionon se të drejtat dhe liritë themelore të parashikuara në të mund të kufizohen. Parashikimi i saj sqaron se: *“Kufizime të të drejtave dhe lirive të parashikuara në këtë Kushtetutë mund të vendosen vetëm me ligj për një interes publik ose për mbrojtjen e të drejtave të të tjerëve. Kufizimi duhet të jetë në përpjesëtim me gjendjen që e ka diktuar atë. 2. Këto kufizime nuk mund të cenojnë thelbin e lirive dhe të të drejtave dhe në asnjë rast nuk mund të tejkalojnë kufizimet e parashikuara në Konventën Evropiane për të Drejtat e Njeriut”*. Në këtë kontekst, Kushtetuta e lidh kufizimin e të drejtave dhe lirive themelore të parashikuara në të, me detyrimin për të mos tejkaluar kufizimet e parashikuara në Konventën Evropiane për të Drejtat e

³ Neni 22 i Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë: *“Liria e shprehjes është e garantuar”*;

Njeriut. Kjo Konventë përmban parashikime të rëndësishme mbi lirinë e shprehjes, ku përveç mbrojtjes që i siguron kësaj të drejte, përcakton edhe kufizimet përkatëse.

Për sa më sipër, në Nenin 10, të KEDNJ-së parashikohet shprehimisht: *“1. Çdokush ka të drejtën e lirisë së shprehjes. Kjo e drejtë përfshin lirinë e mendimit dhe lirinë për të marrë ose për të dhënë informacione dhe ide pa ndërhyrjen e autoriteteve publike dhe pa marrë parasysh kufijtë. Ky nen nuk i ndalon Shtetet që të kërkojnë licencimin e ndërmarrjeve të transmetimit kinematografike ose televizive.*

2. Ushtrimi i këtyre lirive që përmban detyrime dhe përgjegjësi, mund t’u nënshtrohet atyre formaliteteve, kushteve, kufizimeve ose sanksioneve të parashikuara me ligj dhe që janë të nevojshme në një shoqëri demokratike, në interes të sigurisë kombëtare, integritetit territorial ose sigurisë publike, për mbrojtjen e rendit dhe parandalimin e krimit, për mbrojtjen e shëndetit ose të moralit, për mbrojtjen e dinjitetit ose të të drejtave të të tjerëve, për të ndaluar përhapjen e të dhënave konfidenciale ose për të garantuar autoritetin dhe paanshmërinë e pushtetit gjyqësor.”

Në paragrafin e parë të këtij neni përkufizohen të drejtat e mbrojtura, ndërkohë që në paragrafin e dytë të tij, përcaktohen rrethanat në të cilat një shtet në mënyrë të legjitimuar mund të ndërhyjë tek ushtrimi i lirisë së shprehjes. Për më tepër, neni 10 i KEDNJ-së, mbron jo vetëm përmbajtjen e informacionit dhe ideve, por edhe formën në të cilën janë shprehur ato. Kështu, dokumentet e shkruara, transmetimet në radio dhe televizione, pikturat, filmat, apo edhe sistemet e informacionit elektronik janë gjithashtu të mbrojtura sipas këtij neni. Për pasojë, mjetet e prodhimit dhe komunikimit, transmetimit ose shpërndarjes së informacionit dhe ideve mbulohen gjithashtu nga neni 10, i KEDNJ dhe institucionet për mbrojtjen e të drejtave të njeriut dhe gjykatat duhet të jenë të ndërgjegjshëm për zhvillimet e shpejta teknologjike dhe mënyrës se si liria e shprehjes mund të ndahet nëpërmjet mënyrave të tilla.

Mbështetur në paragrafin 2, të nenit 10 të KEDNJ-së, autoritetet vendase në çdonjërin nga Shtetet Kontraktues mund të ndërhyjnë me ushtrimin e lirisë së shprehjes, kur plotësohen 3 (tre) kushte së bashku⁴:

1. ndërhyrja (në kuptimin e “formalitetit”, “kushtit” ose “sanksionit”) parashikohet me ligj;
2. ndërhyrja ka si qëllim të mbrojtë një ose më shumë nga interesat ose vlerat e mëposhtme: sigurimin kombëtar; integritetin territorial; sigurinë publike; ndalimin e krimit dhe mbrojtjen e rendit; mbrojtjen e shëndetit; moralit; reputacionin ose të drejtat e të tjerëve; ndalimin e zbulimit të informacionit të marrë në konfidencë, dhe garantimin e autoritetit të paanshmërisë së gjyqësorit;
3. ndërhyrja është e nevojshme në një shoqëri demokratike.

⁴ Carss-Frisk,M., Një udhëzues për zbatimin e Nenit 10 të Konventës Evropiane – Liria e Shprehjes;

Nevoja për të mbrojtur “të drejtat e të tjerëve” është një moment i rëndësishëm kufizues për të drejtën e shprehjes. Në çështjen *Engels and Others*, GJEDNJ është shprehur se: “nuk ka arsye që të mohosh lirinë e shprehjes, por vetëm të dënosh ushtrimin abuziv të asaj lirie.....⁵”.

Më tej, Gjykata ka garantuar lirinë e medias duke u shprehur në mënyrë të përsëritur se: “... kërkesa e përgjithshme që gazetarët të distancohen sistematikisht dhe formalisht nga përmbajtja e një citimi që mund të çojë në fyerje apo provokim të të tjerëve, apo të dëmtojë reputacionin e tyre nuk pajtohet me rolin e shtypit për të ofruar informacion mbi çështjet e ditës, opinionet dhe idetë⁶”.

Konventa Evropiane për të Drejtat e Njeriut, ka përcaktuar sa më poshtë vijon në nenet respektive:

Në nenin 9, “*Liria e mendimit, e ndërgjegjes dhe e fesë*”, citohet se: “1. Çdokush ka të drejtën e lirisë së mendimit, të ndërgjegjes e të fesë; kjo e drejtë nënkupton lirinë për të ndryshuar fenë ose besimin dhe lirinë, qoftë individualisht ose kolektivisht, publikisht ose privatisht nëpërmjet kultit, mësimdhënies, praktikave dhe kryerjes së riteve. 2. Liria e shfaqjes së fesë ose besimeve të dikujt nuk mund t’i nënshtrohet kufizimeve të tjera, përveç atyre të parashikuara nga ligji dhe që përbëjnë masa të nevojshme në një shoqëri demokratike në interes të sigurisë publike, për mbrojtjen e rendit publik, të shëndetit ose të moralit ose për mbrojtjen e të drejtave dhe të lirive të të tjerëve”.

Në nenin 14, ku parashikohet “*Ndalimi i diskriminimit*”, citohet se: “Gëzimi i të drejtave dhe i lirive të përcaktuara në këtë Konventë duhet të sigurohet, pa asnjë dallim të bazuar në shkaqe të tilla si seksi, raca, ngjyra, gjuha, feja, mendimet politike ose çdo mendim tjetër, origjina kombëtare ose shoqërore, përkatësia në një minoritet kombëtar, pasuria, lindja ose çdo status tjetër”.

Neni 17, “*Ndalimi i shpërdorimit të të drejtave*”: “Asnjë nga dispozitat e kësaj Konvente nuk mund të interpretohet se i jep një Shteti, grupimi ose individi, të drejtë që të përfshihet në ndonjë veprimtari ose të kryejë ndonjë akt që synon cenimin e të drejtave dhe lirive të përcaktuara në këtë Konventë ose kufizime më të gjera të këtyre të drejtave ose lirive sesa është parashikuar në Konventë”.

Protokolli Nr. 12, në nenin 1 “*Ndalimi i përgjithshëm i diskriminimit*”, citon: “1. Gëzimi i çdo të drejte të parashikuar me ligj duhet të sigurohet pa asnjë diskriminim të bazuar në shkaqe të tilla si seksi, raca, ngjyra, gjuha, feja, mendimet politike ose çdo mendim tjetër, origjina kombëtare ose shoqërore, përkatësia në një minoritet kombëtar, pasuria, lindja ose çdo situatë tjetër. 2. Askush nuk duhet të diskriminohet nga një autoritet publik për ndonjë nga arsyet e parashikuara në paragrafin 1”.

Pakti Ndërkombëtar për të Drejtat Civile dhe Politike, ka përcaktuar sa më poshtë vijon në nenet respektive:

⁵ Për më shumë informacion referoju çështjes *Engels and Others kundër Hollandës*, 1976.

⁶ Thoma kundër Luksemburgut,/64; Albert-Engelmann-Gesellschaft mbH kundër Austrisë.

Pakti Ndërkombëtar për të Drejtat Civile dhe Politike, referon në nenin 2 se: “1. Çdo shtet palë i këtij Pakti zotohet të respektoj dhe t’u sigurojë të gjithë njerëzve që ndodhen në territorin e tij dhe që varen nga juridiksioni i tij, të drejtat e njohura në këtë Pakt, pa kurrfarë dallimi të bazuar në racë, ngjyrë, seks, gjuhë, fe, opinion politik ose çdo opinion tjetër, origjinë kombëtare apo shoqërore, pasuri, lindje ose çdo gjendje tjetër”.

Në nenin 5, parashikohet se: “1. Asnjë dispozitë e këtij Pakti nuk mund të interpretohet asisoj sikur i njeh një shteti, një grupi ose një personi çfarëdo të drejte për të zhvilluar ndonjë veprimtari ose për të kryer një veprim që synon prishjen e të drejtave dhe lirive të njohura në këtë Pakt ose kufizimin e tyre në një shkallë më të gjerë se sa parashikohet me këtë Pakt...”.

Neni 18 , thekson: “1. Secili ka të drejtën e lirisë së mendimit, ndërgjegjes dhe fesë. Kjo e drejtë përfshin lirinë për të pasur ose për të adoptuar një fe ose një besim prej tij, si dhe lirinë për të manifestuar fenë apo besimin e vet, qoftë individualisht apo së bashku me të tjerët, si publikisht ashtu edhe privatisht, nëpërmjet kultit dhe kryerjes së riteve, praktikave dhe arsimit. 2. Askush nuk duhet t’i nënshtrohet ndonjë shtrëngimi që do të mund të prekte lirinë e tij për të pasur ose për të adoptuar një fe ose një besim të zgjedhur prej tij. 3. Liria e manifestimit të fesë apo të besimit të vet mund të bëhet objekt vetëm i kufizimeve të parapara me ligj dhe që janë të domosdoshme për mbrojtjen e sigurisë, të rendit e të shëndetit publik, ose të moralit apo të lirive dhe të drejtave themelore të të tjerëve. 4. Shtetet palë të këtij Pakti zotohen të respektojnë lirinë e prindërve dhe, kur është e zbatueshme, të kujdestarëve të ligjshëm për të siguruar edukimin fetar dhe moral të fëmijëve të tyre në përputhje me bindjet e tyre”.

Neni 19, parashikon: “1. Secili duhet të ketë të drejtën e opinionit pa ndonjë ndërhyrje. 2. Secili duhet të ketë të drejtën e lirisë së shprehjes; kjo e drejtë përfshin lirinë e kërkimit, marrjes dhe përhapjes së informacioneve dhe ideve të të gjitha llojeve, pavarësisht nga kufijtë, qoftë me gojë, me shkrim, në formë të shtypur ose artistike, ose me çdo mjet tjetër të zgjedhur prej tij. 3. Ushtrimi i lirive të parashikuara në paragrafin 2 të këtij neni, nënkupton detyra dhe përgjegjësi të posaçme. Për rrjedhojë ai mund t’u nënshtrohet disa kufizimeve të cilat duhet të përcaktohen shprehimisht me ligj dhe të jenë të domosdoshme: (a) Për respektimin e të drejtave ose të reputacionit të të tjerëve; (b) Për mbrojtjen e sigurisë kombëtare, të rendit publik, të shëndetit ose të moralit publik”.

Neni 20, parashikon: “1. Çdo propagandë në favor të luftës ndalohet me ligj. 2. Çdo thirrje për urrejtje kombëtare, racore ose fetare që përbën nxitjen për diskriminim, armiqësi dhe dhunë ndalohet me ligj”.

Ndërsa Neni 26, parashikon: “Të gjithë njerëzit janë të barabartë përpara ligjit dhe kanë të drejtë mbrojtjeje të barabartë të ligjit pa kurrfarë dallimi. Lidhur me këtë, ligji duhet të ndalojë çdo diskriminim dhe të garantojë për të gjithë, mbrojtje të barabartë dhe efektive, kundër çdo diskriminimi e sidomos për shkak të racës, ngjyrës, seksit, gjuhës, fesë, opinionit politik dhe çdo opinionit tjetër, origjinës kombëtare apo shoqërore, pasurisë, lindjes ose çdo shtetë tjetër”.

Ligji Nr. 10221, datë 04.02.2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, i ndryshuar, përcakton:

Në nenin 3, parashikohen përkufizimet, duke parashikuar se:

1. “Diskriminim” është çdo dallim, përjashtim, kufizim ose preferencë, bazuar në cilindo shkak të përmendur në nenin 1 të këtij ligji, që ka si qëllim ose pasojë pengesën ose bërjen të pamundur të ushtrimit në të njëjtën mënyrë me të tjerët të të drejtave e lirive themelore të njohura nga Kushtetuta e Republikës së Shqipërisë, aktet ndërkombëtare të ratifikuara nga Republika e Shqipërisë, si dhe nga ligjet në fuqi.

2. “Diskriminim i drejtpërdrejtë” është ajo formë diskriminimi që ndodh kur një person ose grup personash trajtohen në mënyrë më pak të favorshme sesa një person tjetër, ose një grup tjetër personash në një situatë të njëjtë a të ngjashme, bazuar në cilindo shkak të përmendur në nenin 1 të këtij ligji.

7. “Diskriminim i tërthortë” është ajo formë diskriminimi që ndodh kur një dispozitë, kriter ose praktikë, e paanshme në dukje, do ta vinte një person ose grup personash në kushte më pak të favorshme për shkaqet e parashtruara në nenin 1 të këtij ligji në raport me një tjetër person ose grup personash, kur ajo dispozitë, kriter a praktikë nuk justifikohet objektivisht nga 3 një synim i ligjshëm, ose kur mjetet e arritjes së këtij synimi ose nuk janë të përshtatshme, ose nuk janë të domosdoshme dhe në përpjesëtim të drejtë me gjendjen që e ka shkaktuar atë.

8. “Gjuha e urrejtjes” është çdo formë e shprehjes në publik, me çdo mjet, e promovimit, nxitjes së denigrimit, urrejtjes ose shpifjes, çdo shqetësim, fyerje, stereotip negativ, stigmatizim ose kërcënim ndaj një personi ose grupi personash, si dhe çdo justifikim i të gjitha formave të shprehjes e bazuar në një listë joshteruese të shkaqeve, sipas nenit 1 të këtij ligji.

13. “Shqetësim” është ajo formë diskriminimi që ndodh në rastin e një sjelljeje të padëshiruar, kur lidhet me cilëndo nga shkaqet e përmendura në nenin 1 të këtij ligji, që ka për qëllim ose efekt cenimin e dinjitetit të personit dhe krijimin e një mjedisi frikësues, armiqësor, përçmues, poshtërues a ofendues për atë person, si dhe trajtimi më pak i favorshëm, i kryer si rezultat i kundërshtimit ose i mosnënshtrimit nga ana e personit të cenuar ndaj një sjelljeje të tillë.

Neni 5, citon se: “1. Ndalohet diskriminimi për shkaqet e përmendura në nenin 1 të këtij ligji dhe mosmarrja në shqyrtim, sipas rasteve të përmendura në nenin 3 të këtij ligji, e një ankimi ose procedure, si dhe çdo forme tjetër sjelljeje që pengon zbatimin e parimit të trajtimit të barabartë”.

Akte dhe dokumente të tjerë në kuadër të Këshillit të Evropës dhe Kombeve të Bashkuara, parashtrihen si më poshtë:

Rekomandimi nr. R (97) 20 i Komitetit të Ministrave për shtetet anëtare për “Gjuhën e urrejtjes” (miratuar nga Komiteti i Ministrave më 30 tetor 1997 në takimin e 607-të të Zëvendës Ministrave):

Termi “gjuhë urrejtjeje” do të kuptohet si mbulim i të gjitha formave të shprehjes që përhapin, nxisin, ose justifikojnë urrejtjen racore, ksenofobinë, antisemitizmin ose forma të tjera urrejtjeje të

bazuara në intolerancë, duke përfshirë: intolerancën e shprehur nga nacionalizmi agresiv dhe etnocentrizmi, diskriminimi dhe armiqësi kundër pakicave, emigrantëve dhe njerëzve me origjinë emigrante”.

Rekomandimi CM/Rek (2010) 5 i Komitetit të Ministrave për shtetet anëtare për masat për luftën kundër diskriminimit për shkak të orientimit seksual ose identitetit gjinor (miratuar nga Komiteti i Ministrave më 31 mars 2010 në takimin e 1081-të të Zëvendës Ministrave):

Komiteti i Ministrave, në përputhje me parashikimin e nenit 15.b të Statutit të Këshillit të Ministrave,

Duke ditur se lesbiket, homoseksualët, biseksualët dhe transeksualët kanë qenë për shekuj me radhë dhe vazhdojnë ende të jenë objekt homofobie, transfobie dhe formave të tjera të intolerancës dhe diskriminimit edhe brenda familjes së tyre, duke përfshirë kriminalizimin, marxhinalizimin dhe dhunën, për shkak të orientimit seksual ose identitetit gjinor, dhe duke pranuar se nevojiten masa specifike për të siguruar gëzimin e plotë të të drejtave të njeriut të këtyre personave;

Duke pasur parasysh se jurisprudenca e Gjykatës Evropiane e të Drejtave të Njeriut (më poshtë “Gjykata”) dhe juridiksione të tjera ndërkombëtare të cilat e konsiderojnë orientimin seksual shkak të ndaluar për diskriminim dhe të cilat kanë kontribuar për çuarjen përpara të mbrojtjes së të drejtave të personave transeksualë;

Duke kujtuar që në përputhje me jurisprudencën e Gjykatës, çdo dallim në trajtim në mënyrë që të mos jetë diskriminues, duhet të ketë justifikim objektiv dhe të arsyeshëm, pra duhet të ndjekë një qëllim legjitim dhe duhet të përdorë instrumente që janë përpjesëtimisht të arsyeshme me qëllimin e ndjekur;

Duke mbajtur parasysh se as parimi i vlerave kulturore, tradicionale ose fetare, dhe as rregullat e një “kulture dominuese” nuk mund të përdoren si shkaqe për justifikimin e fjalimeve të urrejtjes apo të asnjë forme tjetër diskriminimi, duke përfshirë dhe orientimin seksual ose identitetin gjinor;

U rekomandon shteteve anëtare:

I. E drejta për të jetuar, për siguri dhe mbrojtje nga dhuna.

B. “Fjalimet e urrejtjes”

6. Shtetet anëtare marrin masat e nevojshme për të luftuar të gjitha format e shprehjes të cilat mund të kuptohen në mënyrë të arsyeshme se prodhojnë efektin e nxitjes, shpërndarjes ose promovimit të urrejtjes ose formave të tjera të diskriminimit kundër lesbikeve, homoseksualëve, biseksualëve dhe transeksualëve, duke përfshirë median dhe internetin. “Fjalimet e urrejtjes” ndalohen dhe dënohen

publikisht. Të gjitha masat respektojnë të drejtën themelore për lirinë e shprehjes në përputhje me nenin 10 të Konventës dhe me jurisprudencën e Gjykatës.

- **Rekomandimi CM/Rek (2022) 16, i Komitetit të Ministrave për shtetet anëtare për masat për luftën kundër gjuhës së urrejtjes (miratuar nga Komiteti i Ministrave më 20 Maj 2022 në sesionin e 132):**

Në vlerësimin e ashpërsisë së gjuhës së urrejtjes dhe përcaktimin e llojit të përgjegjësisë, nëse ka, duhet t'i atribuohet ndonjë shprehjeje specifike, autoritetet e shteteve anëtare dhe palët e tjera të interesuara, duke ndjekur udhëzimet e dhëna nga praktika gjyqësore përkatëse e Gjykatës, duhet të marrin parasysh faktorët e mëposhtëm dhe ndërveprimin ndërmjet tyre: përmbajtja e shprehjes; konteksti politik dhe social në kohën e shprehjes; qëllimi i folësit; roli dhe statusi i folësit në shoqëri; si shpërndahet apo përforcohet shprehja; aftësia e shprehjes për të çuar në pasoja të dëmshme, duke përfshirë afërsinë e pasojave të tilla; natyra dhe madhësia e audiencës dhe karakteristikat e grupit të synuar.

Organizatat e shoqërisë civile duhet të inkurajohen të krijojnë politika specifike për të parandaluar dhe luftuar gjuhën e urrejtjes dhe, kur është e përshtatshme dhe e mundshme, të ofrojnë trajnime për stafin, anëtarët dhe vullnetarët e tyre. Organizatat e shoqërisë civile duhet gjithashtu të inkurajohen që të bashkëpunojnë dhe të bashkërendojnë mes tyre dhe me palët e tjera të interesuara për çështjet e gjuhës së urrejtjes.

Së fundmi, **Këshilli i Evropës ka miratuar Rekomandimin (2024) 4** mbi luftën kundër gjuhës së urrejtjes. Në krahasim me Kartën Evropiane të të Drejtave të Njeriut dhe Kartës Evropiane për Gjuhët Rajonale ose të Pakicave, Rekomandimi i Këshillit të Evropës për luftën kundër gjuhës së urrejtjes (2024) 4 është një dokument që ka vlerë rekomanduese. Pra, Rekomandimi i Këshillit të Evropës për luftën kundër gjuhës së urrejtjes nuk ka detyrim ligjor për shtetet anëtare të Këshillit të Evropës.

Megjithatë, ky rekomandim ka një rëndësi për arsyet e mëposhtme:

Së pari, Rekomandimi i Këshillit të Evropës për luftën kundër gjuhës së urrejtjes rekomandon shtetet anëtare për të parandaluar dhe luftuar gjuhën e urrejtjes në mjediset online. Shtetet anëtare duhet të sigurojnë se ekziston një kuadër ligjor gjithëpërfshirës dhe efektiv, i përbërë 14 nga dispozita të kalibruara siç duhet, të ligjit civil, administrativ dhe penal. Ligji penal duhet të zbatohet vetëm si mjeti i fundit dhe për shprehjet më serioze të urrejtjes. (pika 2/7).

Së dyti, Rekomandimi i Këshillit të Evropës për luftën kundër gjuhës së urrejtjes udhëzon autoritetet qeveritare, politikanët, gazetatat, agjentët online dhe grupet nga shoqëria civile, për të ndaluar përhapjen e gjuhës së urrejtjes. (Këshilli i Evropës. (2024).

Komisioni Evropian kundër Racizmit dhe Intolerancës (ECRI), ka dalë me rekomandimet si më poshtë:

- **Rekomandimi Nr. 15 i Politikës Së Përgjithshme të ECRI-t “Për Luftimin e Gjuhës së Urrejtjes”, miratuar më 8 Dhjetor 2015:**

Duke pasur parasysh që, për qëllimet e këtij Rekomandimi të Politikës së përgjithshme, gjuha e urrejtjes duhet të kuptohet si avokim, promovim apo nxitje në çfarëdo formë të denigrimit, urrejtjes apo përgojimit të një personi apo grupe personash, si edhe si ngacmim, ofendim, stereotipizim, stigmatizim apo kërcënim ndaj personit apo grupi personash dhe justifikimi i të gjitha llojeve të mëparshme të shprehjes mbi shkaqet e racës, ngjyrës, prejardhjes, përkatësisë kombëtare apo etnike, moshës, aftësisë së kufizuar, gjuhës, fesë apo besimit, seksit, gjinisë, identitetit gjinor, orientimit seksual dhe karakteristikave të tjera personale apo statusit;

Duke pranuar që udhëheqësit politikë, fetarë dhe komunitarë, si dhe personalitete të tjera të jetës publike, kanë një përgjegjësi veçanërisht të rëndësishme në këtë drejtim për shkak të aftësisë për të ndikuar te një publik i gjerë;

B. Përkufizime

Terminologjia

7. Për qëllimet e këtij Rekomandimi, zbatohen përkufizimet e mëposhtme:

- *“avokim” lidhur me denigrimin, urrejtjen apo përgojimin nënkupton mbështetjen e shprehur, të qëllimshme dhe aktive për sjellje dhe qëndrime të tilla lidhur me një grup të caktuar personash;*
- *“identiteti gjinor” nënkupton e përvojën e brendshme dhe individuale të gjinisë që çdo person ndjen së brendshmi, që mund të mos korrespondojë me gjininë e përcaktuar në lindje, përfshirë ndjesinë personale të trupit (që mund të përfshijë, nëse zgjidhet lirisht, ndryshimin e pamjes apo funksionit trupor me mënyra mjekësore, kirurgjikale, apo të tjera) si dhe forma të tjera të shprehjes së gjinisë, përfshirë veshjen, të folurit dhe manierizmat;*
- *“denigrim” nënkupton sulmin ndaj kapacitetit, personalitetit apo reputacionit të një apo më shumë personave në lidhje me anëtarësimin e tyre në një grup të caktuar personash;*
- *“urrejtje” nënkupton gjendjen mendore të karakterizuar nga emocione të forta dhe joracionale mllëfi, armiqësie dhe përçmimi ndaj grupit të shenjëstruar;*
- *“homofobi” nënkupton paragjykimet, urrejtjen apo frikën nga homoseksualiteti apo nga njerëzit që identifikohen apo perceptohen si biseksualë, homoseksualë, lesbikë apo transgjinorë;*
- *“nxitje” nënkupton deklarata për grupe personash të cilat krijojnë rrezik të menjëhershëm diskriminimi, armiqësie apo dhune ndaj personave të grupit/grupeve;*
- *“stereotipizim negativ” nënkupton një opinion të përgjithshëm sikur një pjesëtar apo pjesëtarët e një grupi personash kanë karakteristika të caktuara, duke i vlerësuar me negativitet, pavarësisht karakteristikave të veçanta të pjesëtarit apo pjesëtarëve fjalë;*

- *“orientim seksual”* nënkupton kapacitetin e kujtdo për tërheqje të thellë emocionale, simpatie dhe seksuale ndaj të tjerëve si dhe marrëdhëniet intime dhe seksuale me individë të një gjinie tjetër apo të së njëjtës gjinie apo të më shumë se një gjinie;
- *“stigmatizim”* nënkupton etiketimin e një grupi personash në një mënyrë negative;
- *“transfobi”* nënkupton paragjykimet, urrejtjes apo frikën nga transeksualiteti apo personat transeksualë apo transgjnorë, bazuar në shprehjen e identitetit të brendshëm gjinor të tyre;
- *“përgojim”* nënkupton kritikën abuzive ndaj një apo shumë personave lidhur me anëtarësinë e tyre në një grup të caktuar personash;
- *“grupe vulnerabël”* nënkupton ato grupe që janë veçanërisht objekt i gjuhës së urrejtjes, që ndryshojnë sipas rrethanave kombëtare por që zakonisht janë azilkërkuesit dhe refugjatët, emigrantët dhe migrantët e tjerë, komuniteti i personave me ngjyrë dhe hebrenjve, myslimanët, romët/ciganët, pakica të tjera fetare, historike, etnike dhe gjuhësore, si edhe personat LGBT; në veçanti, përfshin fëmijët dhe të rinjtë që u përkasin grupeve të tilla;
- **Progres Raporti i Komisionit Evropian për Shqipërinë 2021, publikuar në 19 tetor 2021.⁷ Kapitulli 23: Gjyqësori dhe të drejtat e njeriut:**

Rastet e agresionit fizik ndaj anëtarëve të komunitetit ende ndodhin dhe gjuha e urrejtjes vazhdon, veçanërisht në mediat sociale.

Ndërgjegjësimi publik dhe pranimi i personave LGBTIQ mbetet i ulët, veçanërisht në zonat rurale. Gjuha e urrejtjes dhe gjuha diskriminuese vazhdojnë të jenë problem në media, veçanërisht mediat online, dhe nga politikanët. Dhuna dhe diskriminimi ndaj pjesëtarëve të komunitetit është ende një fenomen shqetësues në vend.

- **Raporti i ECRI-t për Shqipërinë (cikli i gjashtë monitorues), miratuar më 7 prill 2020⁸:**

ECRI rekomandon që autoritetet të marrin frymëzim nga rekomandimi i Politikave të Përgjithshme Nr.15 i ECRI-t për luftën kundër gjuhës së urrejtjes dhe të dënojnë me forcë dhe publikisht incidente të gjuhës së urrejtjes, veçanërisht kundër personave LGBTI dhe romë. Ata gjithashtu duhet të inkurajojnë figura të tjera publike të dënojnë veprime të tilla dhe të përfshihen në kundërpërgjigje.

- **Raport “Mbi diskriminimin dhe dhunën ndaj individëve bazuar në orientimin e tyre seksual dhe identitetin gjinor”, të Zyrës së Komisionerit të Lartë të Kombeve të Bashkuara për të Drejtat e Njeriut, viti 2015⁹**

⁷ Faqe 34, e variantit në anglisht të Progres Raportit.

⁸ Faqe 17 e Raportit, në variantin e gjuhës shqipe.

⁹ A/HRC/29/23, 4 maj 2015, pika 78.

Një nga rekomandimet në këtë raport është ndalimi i nxitjes së urrejtjes dhe dhunës për shkak të orientimit seksual dhe identitetit gjinor si dhe llogaridhënia e personave përgjegjës për gjuhën e urrejtjes.

- Raporti i Komisionit Evropian, për Shqipërinë, publikuar më datë 04.11.2025¹⁰:

Mbrojtja ligjore e të drejtave të personave LGBTIQ duhet të përmirësohet dhe të përafrohet më tej me acquis të BE-së. Për më tepër, personat LGBTIQ përballen me nivele të larta diskriminimi dhe mungon mbledhja gjithëpërfshirëse e të dhënave.

Shumica e masave sipas Planit Kombëtar të Veprimit LGBTIQ 2021-2027 nuk janë zbatuar për shkak të mungesës së burimeve dhe mungesës së vullnetit politik. Diskriminimi ndaj personave LGBTIQ është i përhapur. Tirana Pride u zhvillua në mënyrë paqësore më 24 maj 2025.

Strategjia Kombëtare për Barazinë Gjinore 2021-2030, miratuar me VKM nr. 400, datë 30.06.2021 “Për miratimin e Strategjisë Kombëtare për Barazinë Gjinore 2021-2030, dhe të Planit të saj të Veprimit”:

E konceptuar si vijim dhe e lidhur logjikisht me Strategjinë e mëparshme për Barazinë Gjinore 2016-2020¹¹, “SKBGJ 2021-2030” përbën një udhërrëfyes drejt një shoqërie ku të gjithë individëve gra, burra, të reja, të rinj, vajza e djem, pavarësisht moshës, gjinisë, vendlindjes e vendbanimit, grupit etnik apo social, aftësive të kufizuara, përkatësisë e besimit fetar, shprehjes së identitetit gjinor e orientimit seksual, si dhe karakteristikave të tjera individuale, u jepen mundësi të barabarta të zhvillojnë potencialet e tyre; të marrin pjesë në mënyrë të barabartë në vendimmarrjen politike e publike; të zgjedhin e të zgjidhen; të edukohen dhe aftësohen gjatë gjithë jetës; të punësohen e punësojnë duke avancuar drejt profesioneve të reja e duke sfiduar stereotipet dhe ndarjen gjinore të punës; të ndikojnë në zhvillimin socio-ekonomik të vendit dhe të mbështeten për t’u zhvilluar në aspektin social dhe ekonomik; të krijojnë familje të shëndetshme, ku prindërit ndajnë përgjegjësitë në mënyrë të barabartë dhe ku komunikimi është çelësi i zgjidhjes së problemeve; të jetojnë të lirë nga praktikat e dëmshme dhe dhuna; si dhe ku grupet e cënueshme trajtohen me përparësi dhe mbështeten derisa të fuqizohen e gëzojnë të drejta dhe mundësi të barabarta në të gjitha fushat e jetës - pra një shoqëri ku barazia nuk ngatërrohet me njëtrajtshmërinë dhe ku askush nuk duhet të mbetet pas.

“SKBGJ 2021-2030” është e katërta e këtij lloji dhe padyshim reflekton (sikurse dhe strategjitë e mëparshme), përparësinë dhe vëmendjen e veçantë që Qeveria e Shqipërisë i kushton arritjes së barazisë gjinore, si dhe zvogëlimit të dhunës me bazë gjinore e dhunës në familje, duke e konsideruar adresimin e duhur të tyre si kushte drejt një zhvillimi të qëndrueshëm.

Në të gjithë dokumentin strategjik dhe planin e veprimit të SKBGJ 2021 – 2030, theksohet rëndësia e mbështetjes, trajtimit dhe fuqizimit të grave, të rejave dhe vajzave në tërësi, përfshirë edhe nga

¹⁰ Faqe 40 e Raportit, përkthim i Komisionerit.

¹¹ <https://www.un.org.al/sites/default/files/SKGJB-AL-web.pdf>

grupe të cënueshme e që pësojnë diskriminim të shumëfishtë si: gra, të reja dhe vajza nga zonat rurale, nga minoritetet etnike, me aftësi të kufizuara, LGBTI+, nëna të vetme, të dhunuara, të trafikuar, të moshuara, azilkërkuese, etj, pra nga të gjitha grupet në shoqëri.

Plani Kombëtar të Veprimit (PKV) për komunitetin LGBTI (2021-2027)

“PKV LGBTI+ 2021 – 2027” lidhet drejtpërdrejt me Strategjinë Kombëtare për Zhvillim dhe Integrim II 2015-2020¹², me Programin Qeverisës 2017-2021¹³, me plotësimin e Objektivave të Zhvillimit të Qëndrueshëm¹⁴ (OZHQ) dhe me Axtendën 2030¹⁵. Në masa apo veprime të caktuara të “PKV LGBTI+ 2021 – 2027” është mbajtur në konsideratë dhe është bërë referencë edhe në “Strategjinë Kombëtare për Barazinë Gjinore 20231 – 2030”¹⁶, si dhe në Strategjinë e Komisionit Evropian “Bashkimi i Barazisë: Strategjia e Barazisë për LGBTIQ 2020-2025”, e para strategji e Komisionit për barazinë e LGBTIQ, publikuar më 11 nëntor 2020¹⁷.

“PKV LGBTI+ 2021 – 2027” është i treti plan veprimi në nivel kombëtar me fokus mbrojtjen e të drejtave, ofrimin e shërbimeve cilësore, rritjen e ndërgjegjësimin dhe zvogëlimin e nivelit të papranueshmërisë së shoqërisë kundrejt personave LGBTI+ në Shqipëri. Si i tillë ky PKV reflekton përparësinë dhe vëmendjen e veçantë që Qeveria e Shqipërisë i kushton krijimit të një shoqërie në themel të së cilës qëndron e drejta, meritat dhe vlerat qytetare, sociale e profesionale e çdo individ, si dhe qeverisja në mënyrë të përgjegjshme, efikase, transparente, në interes të zhvillimit të vendit, duke luftuar korrupsionin, pabarazinë përpara ligjit, pandëshkueshmërinë apo diskriminimet e çdo lloji qofshin.

Miratimi i Planit Kombëtar të Veprimit për komunitetin LGBTI (2021-2027) pohon angazhimin e Qeverisë Shqiptare për të zhvilluar më tej programin e saj për të garantuar barazi dhe mbrojtje për komunitetet vulnerabël, në përputhje me standardet dhe vlerat evropiane. Ai bazohet në analizën gjithëpërfshirëse të punës së kryer mbi Planin e Veprimit të mëparshëm, duke ruajtur një qasje të synuar bazuar në nevojat specifike të komunitetit LGBTI shqiptar.

Plani i Veprimit synon të sigurojë një shoqëri gjithëpërfshirëse, jo-diskriminuese dhe të sigurt për personat LGBTI në Shqipëri, me akses më të mirë në shërbimet publike dhe mbështetje të specializuar, përmirësim të kuadrit ligjor dhe zbatimit, si dhe rritjes së aksesit në sistemin e drejtësisë të personave LGBTI.

Në betejën kundër stereotipeve dhe qëndrimeve paragjyquese patriarkale, Plani i Veprimit përcakton nevojën për angazhimin e burimeve të ndryshme dhe marrjen e një sërë veprimesh të

¹² https://www.mod.gov.al/images/PDF/strategji2016/SKZHI_FINAL_QBZ.pdf

¹³ <https://kryeministria.al/ep-content/uploads/2017/11/PROGRAMI.pdf>

¹⁴ <https://sdgs.un.org/goals>

¹⁵ <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/21252030%20Agenda%20for%20Sustainable%20Development%20web.pdf>

¹⁶ Miratuar me VKM nr. 400 datë 30.06.2021 botuar në Fletoren Zyrtare Nr.112, datë 15.07.2021

¹⁷ https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/combating-discrimination/lesbian-gay-bi-trans-and-intersex-equality/lgbtiq-equality-strategy-2020-2025_en

mirëkoordinuara midis të gjithë aktorëve kryesorë që synojnë ndryshimin rrënjësor të mentalitetit në shoqërinë tonë. Ai fokusohet tek informimi, edukimi dhe ndërgjegjësimi për të pranuar të gjithë ashtu siç janë dhe siç ndihen përsa i përket identitetit të tyre gjinor ose orientimit seksual.

“PKV LGBTI+ 2021 – 2027” harmonizohet edhe me Strategjinë e Komisionit Evropian “Bashkimi i Barazisë: Strategjia e Barazisë për LGBTIQ 2020-2025”. Ky harmonizim vërehet kryesisht në:

“Shtyllën 1 “Ndalimi i diskriminimit ndaj personave LGBTIQ”, e në mënyrë specifike në 1.1. Zbatimi dhe përmirësimi i mbrojtjes ligjore kundër diskriminimit; 1.2. Promovimi i përfshirjes dhe diversitetit në vendin e punës; 1.3. Luftimi i pabarazisë në arsim, shëndetësi, kulturë dhe sport.

Shtyllën 2 “Garantimi i sigurisë për personat LGBTIQ”, e në mënyrë specifike në 2.1 “Përforsimi i mbrojtjes ligjore për personat LGBTIQ kundër krimit të urrejtjes, gjuhës së urrejtjes dhe dhunës”;

Shtyllën 3: “Ndërtimi i shoqërisë gjithëpërfshirëse për personat LGBTIQ”, e në mënyrë specifike me 3.3 “Përmirësimi i njohjes së identiteteve trans dhe jo binare, si dhe i personave interseks”.

Dokumenti ndër të tjera, evidenton se: *“Ndërgjegjësimi dhe pranimi nga ana e publikut i personave LGBTI+ mbetet në nivel të ulët, veçanërisht në zonat rurale. Gjuha e urrejtjes dhe diskriminuese vazhdon të jetë një problem në media, veçanërisht në media online. Dhuna dhe diskriminimi kundër personave transgjinorë është një fenomen shqetësues në vend.*

Raporti i Rishikimit Universal Periodik për Shqipërinë 2019¹⁸, përmban një tërësi rekomandimesh, ndër të cilat më të rëndësishmet lidhur me personat LGBTI+ renditen:

Përmirësimi i përpjekjeve për zbatimin e Planit Kombëtar të Veprimit për Personat LGBTI+, veçanërisht rishikimi i kurrikulave akademike mbi stereotipet gjinore dhe identitetin gjinor, në përputhje me Objektivat e Zhvillimit të Qëndrueshëm 5 dhe 10;

Forcimi i politikave për të luftuar veprat e dhunshme dhe krimet e urrejtjes bazuar në orientimin seksual dhe identitetin gjinor, duke krijuar lidhje më të qëndrueshme me shoqërinë civile dhe duke garantuar zbatimin e dispozitave ligjore për krimet e urrejtjes;

Mbrojtja e personave LGBTI+ nga stigma dhe diskriminimi në aksesin ndaj kujdesit shëndetësor, ndër të tjera, nëpërmjet trajnimeve për të gjithë personelin shëndetësor për të drejtat dhe rëndësinë e qasjes së barabartë të personave LGBTI+ në kujdesin shëndetësor;

Promovimi dhe mbrojtja e të drejtave të njeriut të personave LGBTI+ duke luftuar diskriminimin strukturor;

¹⁸ <https://www.ohchr.org/EN/HRBodies/UPR/Pages/ALIndex.aspx>

Zhvillimi i programeve në shkolla për të eliminuar ngacmimet ndaj fëmijëve dhe adoleshentëve LGBTI+ dhe zbatimi i masave mbështetëse psikologjike për të zvogëluar përqindjet e braktisjes së shkollës nga ana e tyre;

Ndryshimi i Kodit të Familjes për të siguruar njohjen ligjore për çiftet e të njëjtit seks dhe miratimin e dispozitave që lejojnë njohjen ligjore të gjinisë së individëve trans; etj. ”

Parimet kryesore që udhëheqin “PKV LGBTI+ 2021-2027” janë:

- Parimi për të gëzuar universalisht të drejtat e njeriut.

Të gjitha qeniet njerëzore kanë lindur të lira dhe të barabarta në dinjitet dhe të drejta. Qeniet njerëzore të të gjitha orientimeve seksuale, të të gjitha shprehjeve të identiteteve gjinore, të të gjitha karakteristikave të seksit apo tërësisë së karakteristikave të tjera individuale, kanë të drejtën e gëzimit të plotë të të gjitha të drejtave të njeriut.

- Parimi për të gëzuar mbrojtje nga shteti.

Të gjithë personat në një shoqëri, pavarësisht nga orientimi seksual, shprehja e identitetit gjinor, karakteristikat e seksit, apo karakteristika të tjera individuale, kanë të drejtë të gëzojnë mbrojtjen e shtetit nga dhuna, diskriminimi dhe dëmtime të tjera, qoftë nga ana e punonjëseve apo punonjësve të shtetit, qoftë nga ndonjë individ apo grup i caktuar.

- Parimi i mosdiskriminimit si pikënisje bazë në ofrimin e shërbimeve.

Të gjitha qeniet njerëzore kanë të drejtë për trajtim të barabartë pavarësisht nga mosha, gjinia, raca, feja, kombësia, etnia, orientimi seksual, shprehja e identitetit gjinor, karakteristikat e seksit apo çdo karakteristikë tjetër. “Diskriminimi” është çdo dallim, përjashtim, kufizim apo preferencë, bazuar në gjininë, racën, ngjyrën, etninë, gjuhën, identitetin gjinor, orientimin seksual, bindjet politike, fetare ose filozofike, gjendjen ekonomike, arsimore ose shoqërore, shtatzëninë, përkatësinë prindërore, përgjegjësinë prindërore, moshën, gjendjen familjare ose martesore, gjendjen civile, vendbanimin, gjendjen shëndetësore, predispozicione gjenetike, aftësinë e kufizuar, përkatësinë në një grup të veçantë, ose me çdo shkak tjetër, që ka si qëllim apo pasojë pengesën apo bërjen e pamundur të ushtrimit në të njëjtën mënyrë me të tjerët, të të drejtave e lirive themelore të njohura me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë, me aktet ndërkombëtare të ratifikuara nga Republika e Shqipërisë, si dhe me ligjet në fuqi¹⁹.

- Parimi i afirmimit/pohimit dhe respektit për identitetin personal.

Afirmimi është një mënyrë e të kuptuarit dhe të krijuarit të hapësirave të sigurt për të gjithë njerëzit. Afirmimi është i rëndësishëm gjatë gjithë jetës. Personat LGBTI shpesh kanë frikë se mund të abuzohen ose se nuk do të mund të marrin kujdes sipas standardeve nëse janë të hapur për identitetin

¹⁹https://www.uart.edu.al/media/150329-Ligji%2010221_%202010%20per%20mbrojtjen%20nga%20%20diskriminimi.pdf

e tyre. Kjo frikë mund t'i shtyjë ata të fshehin orientimin seksual ose identitetin gjinor, duke i shkëputur kështu nga komuniteti i tyre dhe nga afirmimet e rëndësishme për historinë dhe përvojën e tyre. Përqendrimi në afirmim na lejon të kuptojmë se çfarë mund të bëjë mungesa e tij për ndjenjën e vetvetes të një personi dhe cilësinë e kujdesit të tij - veçanërisht kur njerëzit rriten dhe kanë nevojë për marrëdhënie të reja dhe forma të ndryshme të kujdesit²⁰. Pra, koncepti i afirmimit është një formë aktive e shprehjes së identitetit dhe në kontekstin e personave LGBTI ai lidhet sidomos me problematikën e “fshehjes” së tyre apo statistikave rreth tyre, në shërbime të ndryshme.

“PKV LGBTI+ 2021-2027” përbëhet nga 3 (tre) Qëllime Strategjike, si më poshtë citohen:

- Përmirësimi i aksesit të personave LGBTI+ në shërbime publike dhe shërbime mbështetëse të specializuara efektive, cilësore dhe të disponueshëm në mbarë vendin, në përputhje me nevojat specifike të tyre dhe me standarde kombëtare të harmonizuara me ato evropiane/ndërkombëtare.
- Garantimi i mbrojtjes dhe sigurisë për personat LGBTI+ përmes përmirësimit të kuadrit ligjor, zbatimit efektiv të tij, si dhe rritjes së aksesit të personave LGBTI+ në sistemin e drejtësisë.
- Krijimi i një shoqërie gjithëpërfshirëse, pranuese dhe jo-diskriminuese kundrejt personave LGBTI+ në Shqipëri.

Ky dokument vë theksin gjithashtu tek domosdoshmëria e bashkëpunimit mes shumë aktorëve institucionalë dhe jo vetëm, duke cituar se: *“Arritja e këtyre qëllimeve strategjike kërkon përpjekje të gjithanshme nga të gjitha ministritë e linjës, institucionet publike qendrore, në nivel qarku e vendore, njësitë e vetëqeverisjes vendore, institucionet e pavarura, organizatat e shoqërisë civile sidomos ato të specializuara në çështjet LGBTI+, organizatat ndërkombëtare, medias, akademisë, si dhe të të gjithë aktorëve të tjerë që zbatojnë politika të cilat ndikojnë në mënyrë të drejtpërdrejtë në garantimin e të drejtave të personave LGBTI+”*.

IV. Vlerësimi dhe analiza e fakteve, provave dhe rrethanave të çështjes.

Rezulton se, në datë 23.09.2025, në profilin personal të rrjetit social Facebook, z. A.G ka publikuar²¹ deklaratën me përmbajtjen si vijon: *“Një nga politikat kryesore për të sëmurët psikikë që u ndoq në Europë pas rënies së Murit të Berlinit në kuadër të Axfordave Sataniste ishte mbyllja e spitaleve psikiatrike dhe nxjerrja e të sëmurëve në komunitet për tu integruar! Tani me këto maratona të të sëmurëve psikikë kërkojnë që të integrohemi ne të psikopatinë e tyre! Mirësevini në Mis Trans Albania dhe Festivalin Psikiatrik të zogjve të qyqes soros me ndihmën e Bashkisë Tiranë dhe Qeveriut!”*.

²⁰ <https://scholars.org/contribution/affirmation-way-understand-and-create-safe-spaces-all-people>

²¹ <https://www.facebook.com/share/p/1CgrJyoVXW/?mibextid=wwXlfr>

Nga subjekti ankues, është pretenduar se në këtë publikim, z. A.G ka përdorur shprehje diskriminuese ndaj personave LGBTIQ+, duke i etiketuar si “të sëmurë psikiatrikë” dhe duke nxitur urrejtje kundër tyre.

Pikërisht për sa më lart, subjekti ankues, Qendra OMSA, ka paraqitur ankesë kundër z. A.G, në të cilën pretendohet për diskriminim në formën e “*gjuhës së urrejtjes*”, për shkak të identitetit gjinor, orientimit seksual dhe karakteristikave të seksit.

Komisioneri evidenton faktin se, gjatë procedurës së shqyrtimit të kësaj çështjeje, në zbatim të parimit të paanësisë, transparencës, kontradiktoritetit, barazisë së armëve për një proces të rregullt ligjor, ofroi mundësinë që subjekti kundër të cilit ishte paraqitur ankesa, të paraqiste para KMD-së, prapësimet dhe argumentet e tij lidhur me sa është pretenduar nga pala ankuese, në mënyrë që të mund të kundërshtonte apo sqaronte qëndrimin e tij lidhur me sa kishte deklaruar në këtë publikim. Ndërkohë, z. A.G edhe pse është njoftuar nga ana e Komisionerit për Mbrojtjen nga Diskriminimi, nuk ka dërguar parashtrimet e tij, lidhur me deklarin e bërë në profilin e tij në facebook, në datë 23.09.2025.

Kodi i Procedurës Administrative, i ndryshuar, në nenin 80, pika 3, e tij ka përcaktuar se: “*Faktet tashmë të njohura për autoritetin publik ose faktet e njohura botërisht dhe faktet e prezumuara nga ligji nuk kanë nevojë për prova të mëtejshme*”. Deklarata e publikuar në faqen e tij të Facebook-ut²², të z. A.G, e cila është objekt shqyrtimi në këtë çështje, është bërë publike dhe si e tillë deklarinet e subjektit konsiderohen të njohura publikisht dhe Komisioneri ka administruar publikimin ku është bërë deklarimi, i cili është marrë në shqyrtim nga Komisioneri.

Liria e shprehjes është një e drejtë Kushtetuese, e parashikuar nga neni 22, ku sanksionohet: “*Liria e shprehjes është e garantuar*”.

Liria e shprehjes garantohej edhe në kuadër të akteve të tjera ndërkombëtare të ratifikuara nga vendi ynë.

Liria e shprehjes buron nga parashikimet përkatëse në aktet juridike ndërkombëtare dhe standardet minimale të saj rezultojnë të përcaktuara në aktet ndërkombëtare të detyrueshme në nivel të përgjithshëm ndërkombëtar dhe në nivel rajonal. Shtetet palë e kanë për detyrë t’i inkorporojnë të drejtat dhe liritë në legjislacionin vendas dhe, në rast të cenimit të tyre, të mundësojnë mjete juridike për të rivendosur të drejtat e shkelura.

Duke mbajtur parasysh, hierarkinë e normave juridike të sanksionuara në nenin 116 të Kushtetutës, i cili sanksionon epërsinë e të drejtës ndërkombëtare të ratifikuar nga Republika e Shqipërisë mbi ligjet e brendshme, Konventa Evropiane për Mbrojtjen e të Drejtave të Njeriut dhe Lirive Themelore, në referim edhe të evokimit që i bëhet asaj në nenin 17/2 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë, merr një status kushtetues në të drejtën tonë të brendshme.

²² <https://www.facebook.com/share/p/1CgrJyoVXW/?mibextid=wwXlfr>

Liria e shprehjes, përfshin lirinë e mendimit dhe lirinë për të marrë dhe për të shprehur ose për të dhënë informacione dhe ide, pa ndërhyrje. Liria e mendimit dhe e shprehjes janë thelbësore për çdo shoqëri dhe përbëjnë gurin e themelit për zhvillimin e çdo personi dhe çdo shoqërie të lirë dhe demokratike. Liria e mendimit, nuk i nënshtrohet asnjë kufizimi apo ndërhyrje. Asnjë person nuk mund të jetë subjekt i asnjë ndalimi ose kufizimi, për shkak të mendimeve/opinioneve të tij aktuale, të perceptuara apo të supozuara. Të gjitha format e mendimit janë të mbrojtura, duke përfshirë mendimet politike, shkencore, historike, morale ose të natyrës fetare. Liria e shprehjes, përfshin, shprehjen/dhënien dhe marrjen e komunikimeve në çfarë do lloj forme të ideve dhe mendimeve, të cilat janë të transmetueshme tek të tjerët. Kjo lloj lirie nuk është absolute dhe është subjekt i kufizimeve. Ushtrimi i lirisë së shprehjes përmban në vetvete detyrime dhe përgjegjësi.

Liria e shprehjes është subjekt i kufizimeve, sipas përcaktimit të nenit 17, të Kushtetutës. Sipas kësaj dispozite kushtetuese, kufizimi i të drejtave dhe lirive të parashikuara në Kushtetutë mund të vendosen vetëm me ligj, për një interes publik ose për mbrojtjen e të drejtave të të tjerëve. Kufizimi duhet të jetë në përpjesëtim me gjendjen që e ka diktuar atë. Këto kufizime nuk mund të cenojnë thelbin e lirive dhe të të drejtave dhe në asnjë rast nuk mund të tejkalojnë kufizimet e parashikuara në Konventën Evropiane për të Drejtat e Njeriut. Referuar KEDNJ, kufizimi i këtyre të drejtave përcaktohet nga neni 9/2 dhe 10/2.

Neni 17, i KEDNJ-së, ndalon shpërdorimin e të drejtave, duke sanksionuar: *“Asnjë nga dispozitat e kësaj Konvente nuk mund të interpretohet se i jep një Shteti, grupimi ose individ, të drejtë që të përfshihet në ndonjë veprimtari ose të kryejë ndonjë akt që synon cenimin e të drejtave dhe lirive të përcaktuara në këtë Konventë ose kufizime më të gjera të këtyre të drejtave ose lirive sesa është parashikuar në Konventë”*.

Një ndalim të ngjashëm e gjejmë të formuluar edhe në nenin 5, të Paktit Ndërkombëtar për të Drejtat Civile dhe Politike, ku sanksionohet: *“1. Asnjë dispozitë e këtij Pakti nuk mund të interpretohet asisoj sikur i njeh një shteti, një grupi ose një personi çfarëdo të drejtë për të zhvilluar ndonjë veprimtari ose për të kryer një veprim që synon prishjen e të drejtave dhe lirive të njohura në këtë Pakt ose kufizimin e tyre në një shkallë më të gjërë se sa parashikohet me këtë Pakt”*.

Këto parashikime shkojnë në të njëjtën linjë edhe me rregullimin dhe nivelin e kufizimeve të zbatueshme për këto të drejta, të parashikuara nga traktatet e të drejtave të njeriut në kuadër të Kombeve të Bashkuara, të cilat vendi ynë i ka ratifikuar, sikurse është Pakti për të Drejtat Civile dhe Politike. Ky traktat i të drejtave të njeriut rregullon ushtrimin dhe kufizimet e zbatueshme për këto të drejta në nenet 18/3 dhe 19/3 të tij.

Për rrjedhojë logjike edhe praktika e Gjykatës Evropiane të të Drejtave të Njeriut (KEDNJ), me anë të të cilave bëhet interpretimi i Konventës, ka fuqinë e Konventës.

KEDNJ është forma më e rëndësishme e shprehjes së angazhimit të shteteve anëtare të Këshillit të Evropës për vlerat e demokracisë, paqes dhe drejtësisë dhe nëpërmjet tyre, për respektimin e të drejtave dhe lirive themelore të individëve që jetojnë në këto shoqëri. Kjo Konventë përmban

parashikime të rëndësishme mbi lirinë e shprehjes, ku përveç mbrojtjes që i siguron kësaj të drejte, përcakton edhe kufizimet përkatëse.

Për sa më sipër, në Nenin 10, të KEDNJ-së parashikohet shprehimisht:

“1. Çdokush ka të drejtën e lirisë së shprehjes. Kjo e drejtë përfshin lirinë e mendimit dhe lirinë për të marrë ose për të dhënë informacione dhe ide pa ndërhyrjen e autoriteteve publike dhe pa marrë parasysh kufijtë. Ky nen nuk i ndalon Shtetet që të kërkojnë licencimin e ndërmarrjeve të transmetimit kinematografike ose televizive.

2. Ushtrimi i këtyre lirive që përmban detyrime dhe përgjegjësi, mund t’u nënshtrohet atyre formaliteteve, kushteve, kufizimeve ose sanksioneve të parashikuara me ligj dhe që janë të nevojshme në një shoqëri demokratike, në interes të sigurisë kombëtare, integritetit territorial ose sigurisë publike, për mbrojtjen e rendit dhe parandalimin e krimit, për mbrojtjen e shëndetit ose të moralit, për mbrojtjen e dinjitetit ose të të drejtave të të tjerëve, për të ndaluar përhapjen e të dhënave konfidenciale ose për të garantuar autoritetin dhe paanshmërinë e pushtetit gjyqësor”.

Në paragrafin e parë të këtij neni përkufizohen të drejtat e mbrojtura, ndërkohë që në paragrafin e dytë të tij, përcaktohen rrethanat në të cilat një shtet në mënyrë të legjitimuar mund të ndërhyjë tek ushtrimi i lirisë së shprehjes. Për më tepër, neni 10 i KEDNJ-së, mbron jo vetëm përmbajtjen e informacionit dhe ideve, por edhe formën në të cilën janë shprehur ato. Kështu, dokumentet e shkruara, transmetimet në radio dhe televizione, pikturat, filmat, apo edhe sistemet e informacionit elektronik janë gjithashtu të mbrojtura sipas këtij neni. Për pasojë, mjetet e prodhimit dhe komunikimit, transmetimit ose shpërndarjes së informacionit dhe ideve mbulohen gjithashtu nga neni 10, i KEDNJ dhe institucionet për mbrojtjen e të drejtave të njeriut dhe gjykatat duhet të jenë të ndërgjegjshëm për zhvillimet e shpejta teknologjike dhe mënyrës së si liria e shprehjes mund të ndahet nëpërmjet mënyrave të tilla.

Mbështetur në paragrafin 2, të nenit 10 të KEDNJ-së, autoritetet vendase në çdonjërin nga Shtetet Kontraktues mund të ndërhyjnë me ushtrimin e lirisë së shprehjes, kur plotësohen 3 (tre) kushte së bashku²³:

1. Ndërhyrja (në kuptimin e “formalitetit”, “kushtit” ose “sanksionit”) parashikohet me ligj;
2. Ndërhyrja ka si qëllim të mbrojë një ose më shumë nga interesat ose vlerat e mëposhtme: sigurimin kombëtar; integritetin territorial; sigurinë publike; ndalimin e krimit dhe mbrojtjen e rendit; mbrojtjen e shëndetit; moralit; reputacionin ose të drejtat e të tjerëve; ndalimin e zbulimit të informacionit të marrë në konfidencë, dhe garantimin e autoritetit të paanshmërisë së gjyqësorit;
3. Ndërhyrja është e nevojshme në një shoqëri demokratike.

²³ Carss-Frisk, M., Një udhëzues për zbatimin e Nenit 10 të Konventës Evropiane – Liria e Shprehjes;

Nevoja për të mbrojtur “të drejtat e të tjerëve” është një moment i rëndësishëm kufizues për të drejtën e shprehjes. Në çështjen *Engels and Others*, GJEDNJ është shprehur se: “nuk ka arsye që të mohosh lirinë e shprehjes, por vetëm të dënosh ushtrimin abuziv të asaj lirie.....²⁴”.

Më tej, Gjykata ka garantuar lirinë e medias duke u shprehur në mënyrë të përsëritur se: “...kërkesa e përgjithshme që gazetarët të distancohen sistematikisht dhe formalisht nga përmbajtja e një citimi që mund të çojë në fyerje apo provokim të të tjerëve, apo të dëmtojë reputacionin e tyre nuk pajtohet me rolin e shtypit për të ofruar informacion mbi çështjet e ditës, opinionet dhe idetë²⁵”.

Liria e shprehjes, përfshin lirinë e mendimit dhe lirinë për të marrë dhe për të shprehur ose për të dhënë informacione dhe ide pa ndërhyrje. Liria e mendimit dhe e shprehjes janë thelbësore për çdo shoqëri dhe përbëjnë gurin e themelit për zhvillimin e çdo personi dhe çdo shoqërie të lirë dhe demokratike.

Liria e mendimit, nuk i nënshtrohet asnjë kufizimi apo ndërhyrje. Asnjë person nuk mund të jetë subjekt i asnjë ndalimi ose kufizimi, për shkak të mendimeve/opinioneve të tij aktuale, të perceptuara apo të supozuara. Të gjitha format e mendimit janë të mbrojtura, duke përfshirë mendimet politike, shkencore, historike, morale ose të natyrës fetare. Liria e shprehjes, përfshin shprehjen/dhënien dhe marrjen e komunikimeve në çfarëdo lloji forme të ideve dhe mendimeve, të cilat janë të transmetueshme tek të tjerët. Kjo lloj lirie nuk është absolute dhe është subjekt i kufizimeve. Ushtrimi i lirisë së shprehjes përmban në vetvete detyrime dhe përgjegjësi.

Liria e shprehjes është objekt i kufizimeve sipas përcaktimit të nenit 17, të Kushtetutës. Sipas kësaj dispozite kushtetuese, kufizimi i të drejtave dhe lirive të parashikuara në Kushtetutë mund të vendosen vetëm me ligj, për një interes publik ose për mbrojtjen e të drejtave të të tjerëve. Kufizimi duhet të jetë në përpjesëtim me gjendjen që e ka diktuar atë. Këto kufizime nuk mund të cenojnë thelbin e lirive dhe të të drejtave dhe në asnjë rast nuk mund të tejkalojnë kufizimet e parashikuara në Konventën Evropiane për të Drejtat e Njeriut. Referuar KEDNJ, kufizimi i këtyre të drejtave përcaktohet nga neni 9/2 dhe 10/2 si dhe neni 17 të saj.

Këto parashikime shkojnë në të njëjtën linjë edhe me rregullimin dhe nivelin e kufizimeve të zbatueshme për këto të drejta, të parashikuara nga traktatet e të drejtave të njeriut në kuadër të Kombeve të Bashkuara, të cilat vendi ynë i ka ratifikuar, sikurse është Pakti për të Drejtat Civile dhe Politike. Ky traktat i të drejtave të njeriut rregullon ushtrimin dhe kufizimet e zbatueshme për këto të drejta në nenet 18/3 dhe 19/3 të tij të marra së bashku me nenin 20/2.

Sipas Gjykatës Evropiane të të Drejtave të Njeriut (në vijim GJEDNJ), kufizimet e vendosura nga neni 10/2 i KEDNJ, zbatohen jo vetëm për ‘informacionet’ ose ‘idetë’ që priten në mënyrë të favorshme ose konsiderohen si jofyese ose si çështje indiferente, por edhe për ato që ofendojnë, tronditin ose shqetësojnë shtetin ose çdo sektor të popullsisë. Të tilla janë kërkesat e atij pluralizmi,

²⁴ Engels and Others kundër Hollandës, 1976.

²⁵ Thoma kundër Luksemburgut, /64; Albert-Engelmann-Gesellschaft mbH kundër Austrisë.

tolerance dhe mendjegjerësie pa të cilat nuk ka ‘shoqëri demokratike’. Kjo do të thotë, ndër të tjera, se çdo ‘formalitet’, ‘kusht’, ‘kufizim’ ose ‘dënim’ i vendosur në këtë sferë duhet të jetë në proporcion me qëllimin legjitim të ndjekur. (*Handyside kundër Mbretërisë së Bashkuar, vendimi datë 7 dhjetor 1976, paragrafi 49*).

Toleranca dhe respekti për dinjtet të barabartë të të gjitha qenieve njerëzore përbëjnë themelet e një shoqërie demokratike dhe pluraliste. Duke qenë kështu, si një çështje parimi mund të konsiderohet e nevojshme që në shoqëri të caktuara demokratike të dënohen apo edhe të parandalohen të gjitha format e shprehjes të cilat përhapin, nxisin, promovojnë apo justifikojnë urrejtjen të bazuar tek mungesa e tolerancës. (*Erbakan kundër Turqisë, vendimi 6 korrik 2006, paragrafi 56*)

Ligji “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, i ndryshuar, i cili rregullon zbatimin dhe respektimin e parimit të barazisë dhe mosdiskriminimit në lidhje me një listë jo shteruese shkaqesh, duke përfshirë, orientimin seksual, identitetin gjinor dhe karakteristikat e seksit, ndalon çdo formë të shprehjes në publik, me çdo mjet, të promovimit, nxitjes së denigrimit, urrejtjes ose shpifjes, çdo shqetësim, fyerje, stereotip negativ, stigmatizim ose kërcënim ndaj një personi ose grupi personash, si dhe çdo justifikim i të gjitha formave të shprehjes për këto shkaqe. Këto shprehje, përbëjnë “gjuhë urrejtje”, e cila sipas ligjit përbën një nga format e shfaqjes së diskriminimit.

Kufizimi i gjuhës së urrejtjes duket se kërkon një pajtim të dy grupeve të vlerave: kërkesat e shoqërisë demokratike për të lejuar debat të hapur dhe autonomi dhe zhvillim individual me detyrimin gjithashtu bindës për të parandaluar sulmet ndaj komuniteteve a grupeve vulnerabël dhe për të siguruar pjesëmarrjen e barabartë dhe jodiskriminuese të të gjithë individëve në jetën publike.

Në bazë të nenit 10 të KEDNJ-së, e aplikueshme brenda territorit dhe juridiksionit shqiptar, referuar shkurtimisht jurisprudencës së GJEDNJ-së në çështjet *Handyside kundër Mbretërisë së Bashkuar* dhe *Ebakan kundër Turqisë*, vlerat e demokracisë si toleranca dhe respekti ndaj dinjtetit të barabartë të çdo qenieje njerëzore kërkojnë kufizimin e lirisë së shprehjes sa herë është e nevojshme në një shoqëri demokratike, e sidomos për të ndaluar apo parandaluar të gjitha format e shprehjes që shpërndajnë, nxisin, promovojnë apo justifikojnë urrejtje bazuar në mungesën e tolerancës dhe që shkaktojnë ofendime apo shqetësim ndaj grupeve të caktuara të shoqërisë²⁶.

Liria e shprehjes garantohet edhe në kuadër të Paktit Ndërkombëtar për të Drejtat Civile dhe Politike. Në nenin 19, të Paktit, sanksionohet se: “1. Secili duhet të ketë të drejtën e opinionit pa ndonjë ndërhyrje. 2. Secili duhet të ketë të drejtën e lirisë së shprehjes; kjo e drejtë përfshin lirinë e kërimit, marrjes dhe përhapjes së informacioneve dhe ideve të të gjitha llojeve, pavarësisht nga kufijtë, qoftë me gojë, me shkrim, në formë të shtypur ose artistike, ose me çdo mjet tjetër të zgjedhur prej tij. 3. Ushtrimi i lirive të parashikuara në paragrafin 2 të këtij neni, nënkupton detyra dhe përgjegjësi të posaçme. Për rrjedhojë ai mund t'u nënshtrohet disa kufizimeve të cilat duhet të përcaktohen shprehimisht me ligj dhe të jenë të domosdoshme: (a) Për respektimin e të drejtave

²⁶ https://www.echr.coe.int/documents/fs_hate_speech_eng.pdf

ose të reputacionit të të tjerëve; (b) Për mbrojtjen e sigurisë kombëtare, të rendit publik, të shëndetit ose të moralit publik”.

Barazia dhe mosdiskriminimi, janë gur themeli i Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë. Në nenin 18, të saj, Kushtetuta sanksionon: *“1. Të gjithë janë të barabartë përpara ligjit. 2. Askush nuk mund të diskriminohet padrejtësisht për shkaqe të tilla si gjinia, raca, feja, etnia, gjuha, bindjet politike, fetare a filozofike, gjendja ekonomike, arsimore, sociale ose përkatësia prindërore. 3. Askush nuk mund të diskriminohet për shkaqet e përmendura në paragrafin 2, nëse nuk ekziston një përligjje e arsyeshme dhe objektive”.*

Barazia dhe mosdiskriminimi janë gur themeli edhe e të drejtës ndërkombëtare mbi të drejtat e njeriut, të cilat janë ratifikuar nga vendi ynë duke u bërë pjesë të rendit të brendshëm juridik, menjëherë pas Kushtetutës dhe me epërsi ndaj ligjeve kombëtare.

Shqipëria ka nënshkruar Konventën Evropiane për Mbrojtjen e të Drejtat të Njeriut dhe Lirive Themelore (në vijim KEDNJ), e cila në nenin 14, ndalon diskriminimin dhe detyron shtetet anëtare që të garantojnë gëzimin e të drejtave dhe lirive të përcaktuara në këtë Konventë pa diskriminim bazuar në një listë jo shteruese shkaqesh, duke sanksionuar: *“Gëzimi i të drejtave dhe i lirive të përcaktuara në këtë Konventë duhet të sigurohet, pa asnjë dallim të bazuar në shkaqe të tilla si seksi, raca, ngjyra, gjuha, feja, mendimet politike ose çdo mendim tjetër, origjina kombëtare ose shoqërore, përkatësia në një minoritet kombëtar, pasuria, lindja ose çdo status tjetër”,* si dhe Protokollin Nr. 12 të KEDNJ-së, i cili i detyron shtetet anëtare të garantojnë gëzimin pa diskriminim të të drejtave dhe lirive të përcaktuara nga legjislacioni i brendshëm. Duke mbajtur parasysh, hierarkinë e normave juridike të sanksionuar në nenin 116 të Kushtetutës, i cili sanksionon epërsinë e të drejtës ndërkombëtare të ratifikuar nga Republika e Shqipërisë mbi ligjet e brendshme, KEDNJ, në referim edhe të evokimit që i bëhet asaj në nenin 17/2 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë, merr një status kushtetues në të drejtën tonë të brendshme. Për rrjedhojë logjike edhe praktika e Gjykatës Evropiane të të Drejtave të Njeriut (GJEDNJ), me anë të të cilave bëhet interpretimi i Konventës, kanë fuqinë e Konventës.

Vendi ynë ka ratifikuar shumë prej traktateve për të drejtat e njeriut të Kombeve të Bashkuara, ndër të tjera, Paktin Ndërkombëtar për të Drejtat Civile dhe Politike, i cili në nenin 2, pika 1, përcakton: *“1. Çdo shtet palë i këtij Pakti zotohet të respektojë dhe t’u sigurojë të gjithë njerëzve që ndodhen në territorin e tij dhe që varen nga juridiksioni i tij, të drejtat e njohura në këtë Pakt, pa kurrfarë dallimi të bazuar në racë, ngjyrë, seks, gjuhë, fe, opinion politik ose çdo opinion tjetër, origjinë kombëtare apo shoqërore, pasuri, lindje ose çdo shkak tjetër.”*, ndërsa në nenin 26, ky Pakt sanksionon: *“Të gjithë njerëzit janë të barabartë përpara ligjit dhe kanë të drejtë mbrojtjeje të barabartë të ligjit pa kurrfarë dallimi. Lidhur me këtë, ligji duhet të ndalojë çdo diskriminim dhe të garantojë për të gjithë, mbrojtje të barabartë dhe efektive, kundër çdo diskriminimi e sidomos për shkak të racës, ngjyrës, seksit, gjuhës, fesë, opinionit politik dhe çdo opinion tjetër, origjinës kombëtare apo shoqërore, pasurisë, lindjes ose çdo shkak tjetër”.*

Toleranca dhe respekti për dinjtet të barabartë të të gjitha qenieve njerëzore përbëjnë themelet e një shoqërie demokratike dhe pluraliste. Duke qenë kështu, si një çështje parimi mund të konsiderohet e nevojshme që në shoqëri të caktuara demokratike të dënohen apo edhe të parandalohen të gjitha format e shprehjes të cilat përhapin, nxisin, promovojnë apo justifikojnë urrejtjen të bazuar tek mungesa e tolerancës. (*Erbakan kundër Turqisë, vendimi 6 korrik 2006, paragrafi 56*)

Sipas Rekomandimit nr. R (97) 20 të Komitetit të Ministrave për shtetet anëtare për “Gjuhën e urrejtjes”²⁷, termi “gjuhë urrejtjeje” do të kuptohet si mbulim i të gjitha formave të shprehjes që përhapin, nxisin, ose justifikojnë urrejtjen racore, ksenofobinë, antisemitizmin ose forma të tjera urrejtjeje të bazuara në intolerancë, duke përfshirë: intolerancën e shprehur nga nacionalizmi agresiv dhe etnocentrizmi, diskriminimi dhe armiqësi kundër pakicave, emigrantëve dhe njerëzve me origjinë emigrante”.

Rekomandimi Nr. 15 i Politikës së Përgjithshme të Komisionit Evropian kundër Racizmit dhe Intolerancës (ECRI) “Për Luftimin e Gjuhës së Urrejtjes”, miratuar më 8 Dhjetor 2015²⁸, e përkufizon “gjuhën e urrejtjes”: “gjuha e urrejtjes duhet të kuptohet si avokim, promovim apo nxitje në çfarëdo formë të denigrimit, urrejtjes apo përgojimit të një personi apo grupe personash, si edhe si ngacmim, ofendim, stereotipizim, stigmatizim apo kërcënim ndaj personit apo grupi personash dhe justifikimi i të gjitha llojeve të mëparshme të shprehjes mbi shkaqet e racës, ngjyrës, prejardhjes, përkatësisë kombëtare apo etnike, moshës, aftësisë së kufizuar, gjuhës, fesë apo besimit, seksit, gjinisë, identitetit gjinor, orientimit seksual dhe karakteristikave të tjera personale apo statusit”.

Po sipas Rekomandimit Nr. 15, të ECRI-t, vlerësimi nëse ekziston rreziku që aktet e mësipërme të ndodhin, duhet të merret duke pasur parasysh rrethanat specifike në të cilat përdoret “gjuha e urrejtjes”.

Në mënyrë të veçantë duhet të mbahet parasysh:

- a) konteksti në të cilin po përdoret gjuha e urrejtjes në fjalë (konkretisht, nëse ekzistojnë tashmë tensione të rënda brenda shoqërisë ku përcillet kjo gjuhë e urrejtjes);
- b) aftësinë e personit që përdor gjuhën e urrejtjes për të ushtruar ndikim mbi të tjerët (p.sh. duke qenë udhëheqës politik, fetar ose komunitar);
- c) natyrën dhe forcën e gjuhës së përdorur (p.sh. nëse është provokuese dhe e drejtpërdrejtë, përfshin përdorimin e keqinformimit, stereotipizimin negativ dhe stigmatizimin, ose është në gjendje të nxitë akte dhune, frikësimi, armiqësie ose diskriminimi);
- d) kontekstin e komenteve specifike (nëse janë një dukuri e izoluar ose janë ritheksuar disa herë dhe nëse ato mund të vlerësohen si të kundërbalancuara nga të tjerët ose nga vetë folësi apo dikush tjetër, sidomos gjatë një debati);

²⁷ Miratuar nga Komiteti i Ministrave më 30 tetor 1997 në takimin e 607-të të Zëvendës Ministrave.

²⁸ Në vijim referohet me akronimin Rekomandimi Nr.15, i ECRI-t.

- e) mediumin (formatin) e përdorur (nëse mundëson përgjigje të menjëhershme nga publiku, për shembull një aktivitet që ndodh “direkt”);
dhe
- f) natyrën e publikut (nëse ka në dispozicion mjetet dhe prirjen apo ndjeshmërinë për t’u përfshirë në akte dhune, frikësimi, armiqësie ose diskriminimi)²⁹.

Në dy vendime, *Behar dhe Gutman kundër Bullgarisë* (nr. 29335/13, datë 16.02.2021) dhe *Budinova dhe Chaprazov kundër Bullgarisë* (nr. 12567/13, datë 16.02.2021), GJEDNJ, ka vendosur disa faktorë me rëndësi, (që nuk janë shterues) të cilët duhet të merren në konsideratë kur vlerësohet, nëse deklaratat publike negative në lidhje me një grup shoqëror ngrihen mbi “*nivelin e ashpërsisë*” për t’u konsideruar diskriminuese. Faktorët me rëndësi, që sipas GJEDNJ duhet të merren në konsideratë janë:

1. Karakteristikat e grupit (për shembull madhësia e tij, shkalla e homogjenitetit, cenueshmëria e tij e veçantë ose historia e stigmatizimit dhe pozicioni i tij përballë shoqërisë në tërësi);
2. Përmbajtjen e saktë të deklaratave negative në lidhje me grupin (në veçanti, shkallën në të cilën ato mund të përcjellin një stereotip negativ për grupin në tërësi, dhe përmbajtjen specifike të atij stereotipi);
3. Formën dhe kontekstin në të cilin janë bërë deklaratat, shtrirjen e tyre (që mund të varet nga vendi dhe si janë bërë), pozicioni dhe statusi i autorit të tyre dhe shkalla në të cilën ato mund të konsiderohen se kanë ndikuar një aspekt thelbësor të identitetit dhe dinjitetit të grupit.

Sipas GJEDNJ-së, është ndërveprimi i të gjithë këtyre faktorëve që ka rëndësi. Pra, faktorët e sipërcituar duhen konsideruar në mënyrë kumulative që të mund të vlerësohet niveli i ashpërsisë.

Kufizimi i “gjuhës së urrejtjes” duket se kërkon një pajtim të dy grupeve të vlerave: kërkesat e shoqërisë demokratike për të lejuar debat të hapur dhe autonomi dhe zhvillim individual me detyrimin gjithashtu bindës, për të parandaluar sulmet ndaj komuniteteve vulnerabël dhe për të siguruar pjesëmarrjen e barabartë dhe jodiskriminuese të të gjithë individëve në jetën publike. Në këtë kontekst, çështja thelbësore që shtrohet në çështjen objekt shqyrtimi, është pesha respektive që ka liria e shprehjes, në raport me të drejtën për të jetuar të lirë nga diskriminimi dhe për të gëzuar respekt të barabartë, të të gjithë personave pa dallim.

Në Rekomandimin CM/Rek (2022)16, të Komitetit të Ministrave, të Këshillit të Evropës për shtetet anëtare për masat për luftën kundër gjuhës së urrejtjes (miratuar nga Komiteti i Ministrave më 20 Maj 2022 në sesionin e 132), përcaktohet se: “*Në vlerësimin e ashpërsisë së gjuhës së urrejtjes dhe përcaktimin e llojit të përgjegjësisë, nëse ka, duhet t’i atribuohet ndonjë shprehjeje specifike, autoritetet e shteteve anëtare dhe palët e tjera të interesuara, duke ndjekur udhëzimet e dhëna nga praktika gjyqësore përkatëse e Gjykatës, duhet të marrin parasysh faktorët e mëposhtëm dhe ndërveprimin ndërmjet tyre: përmbajtja e shprehjes; konteksti politik dhe social në kohën e shprehjes; qëllimi i folësit; roli dhe statusi i folësit në shoqëri; si shpërndahet apo përforcohet*

²⁹ Rekomandimi Nr.15, i ECRI-t, Relacioni Shpjegues, Pjesa B “Përkufizime”, nën-ndarja “Përkufizimi i gjuhës së urrejtjes”, pika 16.

shprehja; aftësia e shprehjes për të çuar në pasoja të dëmshme, duke përfshirë afërsinë e pasojave të tilla; natyra dhe madhësia e audiencës dhe karakteristikat e grupit të synuar”.

Për të vlerësuar nëse ekziston rreziku që aktet e promovuara ose të nxitura nga gjuha e urrejtjes të ndodhin, Komisioneri ka marrë në konsideratë rrethanat e mëposhtme, në përputhje me frymën e Rekomandimit të ECRI-t.

Komisioneri vlerëson se, në rastin objekt shqyrtimi shprehja është realizuar nëpërmjet deklaratës të bërë në mënyrë publike, në platformën mediatike online (facebook), e cila përfshihet në mjetet e përhapjes së gjuhës së urrejtjes.

Në këtë kontekst, lidhur me pretendimin e subjektit ankues për përdorim të gjuhës së urrejtjes nga ana e z. A.G në deklaratën e tij të bërë publike, të sipërcituar, Komisioneri ka analizuar materialin gjatë shtjellimit të mëposhtëm.

Z. A.G, në deklaratimin e tij shkruan se shfaqja e Drag Show Miss Trans Albania është Festival Psikiatrik dhe maratonë e të sëmurëve psikik. Në këtë mënyrë personat LGBTI portretizohen si persona të sëmurë psikik.

Në lidhje me këto deklaratime të z. A.G, të pasqyruar sa më sipër në vendim, Komisioneri vlerëson se, deklaratimet e tij, kanë kapërcyer të drejtën për liri të shprehjes, pasi kanë nxitur, promovuar ofendime dhe shqetësime ndaj komunitetit LGBTI.

Komisioneri gjykon se, deklaratime të tilla, duke bërë paralelizëm të pjesëmarrësve në shfaqjen Miss Trans Albania me të sëmurë psikik, ka premisa reale e serioze për të krijuar: dizinformim, ankth, frikësim, panik, urrejtje e indinjatë, tek një pjesë e publikut, duke paraqitur kështu, personat e komunitetit LGBTI si të sëmurë psikik.

Pra, ky pohim i z. A.G, duke i etiketuar personat trans të grupimin LGBTI, si të sëmurë psikik, i kanë ekspozuar këto të fundit përballë një gjuhe agresive, fyese dhe të pavërtetë, çka përmban elementët e gjuhës së urrejtjes dhe të diskriminimit.

Komisioneri konstaton se, kjo deklaratë në përmbajtjen e saj krijon një perceptim kërcënues dhe negativ ndaj grupit të personave LGBTI.

Organizata Botërore e Shëndetësisë³⁰ ka publikuar versionin më të fundit të ICD³¹-së, ICD-11, e cila u miratua nga Asambleja e 72-të Botërore e Shëndetësisë në vitin 2019 dhe hyri në fuqi më 1 janar 2022.

³⁰ <https://www.who.int/standards/classifications/classification-of-diseases>

³¹ International Classification of Diseases (Klasifikimi ndërkombëtar i sëmundjeve)

Klasifikimi Ndërkombëtar i Sëmundjeve³² shërben për të regjistruar dhe raportuar shëndetin dhe gjendjet shëndetësore në nivel global. ICD siguron ndërveprimin e të dhënave dixhitale shëndetësore dhe krahasueshmërinë e tyre. ICD përmban sëmundje, çrregullime, gjendje shëndetësore dhe shumë më tepër. Përfshirja e një kategorie specifike në ICD varet nga dobia për përdorimet e ndryshme të ICD dhe provat e mjaftueshme që një gjendje shëndetësore ekziston.

ICD-11 dhe Mospërputhja Gjinore.

Botimi i 11-të i Klasifikimit Ndërkombëtar Statistikor të Sëmundjeve dhe Problemeve Shëndetësore të Lidhura me to (ICD-11). Kodet e rishikuara rishtazi të ICD-11 përfshijnë ndryshime të reja për të pasqyruar kuptimin modern të shëndetit seksual dhe identitetit gjinor.

Çfarë synon të bëjë rishikimi i ICD-së për shëndetin transgjinor?

ICD-11 ka ripërcaktuar shëndetin që lidhet me identitetin gjinor, duke zëvendësuar kategoritë diagnostikuese të vjetruara si “transeksualizmi” dhe “çrregullimi i identitetit gjinor të fëmijëve” të ICD-10, përkatësisht me “mospërputhjen gjinore të adoleshencës dhe moshës madhore” dhe “mospërputhjen gjinore të fëmijërisë”. Mospërputhja gjinore është zhvendosur nga kapitulli “Çrregullime mendore dhe të sjelljes” në kapitullin e ri “Gjendjet që lidhen me shëndetin seksual”. Kjo pasqyron njohuritë aktuale, se identitetet transgjinore dhe të ndryshme gjinore nuk janë gjendje të shëndetit mendor të keq, dhe se klasifikimi i tyre si të tilla mund të shkaktojë stigmë të madhe³³.

Pra, Organizata Botërore e Shëndetësisë, që nga viti 2019, ka riklasifikuar “transeksualizmin” duke e zhvendosur nga kapitulli i çrregullimeve mendore dhe të sjedhjes dhe duke e klasifikuar në kapitullin e gjendjes që lidhet me shëndetin seksual.

Komisioneri vlerëson se kjo deklaratë arrin nivelin dhe mbart përveç gjuhës diskriminuese, edhe keqinformim të publikut, duke deklaruar se personat transgjinorë janë të sëmurë psikik.

Komisioneri vëren se, askush nuk duhet të pengohet për të shprehur lirshëm mendimet e idetë e tij, si vlera të njeriut, të mbrojtura nga Kushtetuta e Republikës së Shqipërisë dhe Konventa e të Drejtave të Njeriut.

Z. A.G i ka shprehur dhe duhet t’i shprehë e mbrojë idetë dhe pozicionin që përfaqëson në shoqëri, dhe kjo është një vlerë qytetëruese që jo vetëm duhet dëgjuar me vëmendje, por edhe duhet respektuar.

Por, mbrojtja e ideve duhet bërë me argumente, dhe vetëm brenda argumentit, me gjuhë e shprehje etike, me të dhëna e prova të sakta, me referime konkrete e jo përgjithësime. Kur debati vishet me pohime, fakte të pavërteta apo gjysmë të vërteta, kur rasti përgjithësohet dhe i vishet apo targetohet, apo i nënkuptohet një grupi shoqëror (LGBTI) si dhe duke i veshur përherë ngjyra negative, atëherë

³² <https://www.who.int/standards/classifications/frequently-asked-questions/gender-incongruence-and-transgender-health-in-the-icd#:~:text=The%20International%20Classification%20serves%20to,related%20to%20sexual%20health%E2%80%9D%20chapter>.

³³ Përkthim i Komisionerit.

sigurisht që, këto deklarata krijojnë, nxisin, targetojnë në një pjesë të opinionit publik - si të sëmurë - këtë grup shoqëror LGBT, interesat e të drejtat e të cilëve përfaqësohen e mbrohen edhe nga Qendra OMSA.

Duke qenë një avokat i njohur dhe mbrojtës i shumë kauzave në shoqëri, z. A.G, ka aftësi për të ndikuar tek një publik i gjerë. Në mënyrë të veçantë rezulton se z. A.G, është person shumë aktiv në jetën publike nëpërmjet prezencës së tij në media dhe në rrjetet sociale. Duke u bazuar tek statusi i tij, ai mbart detyrime të shtuara, në raport me persona të tjerë të cilët nuk kanë një profil publik, për të treguar një vigjilencë të shtuar në lidhje me gjuhën që përdor gjatë ushtrimit të lirisë së shprehjes. Për shkak të statusit dhe ndikimit që ka tek të tjerët, ai duhet të tregojë një përgjegjshmëri më të madhe në lidhje me gjuhën e përdorur për të transmetuar qëndrimet, mendimet apo mesazhet e ndryshme.

Komisioneri vlerëson faktin se, kur shprehjet dhe deklaratimet bëhen nga një personazh i njohur publik në media dhe rrjetet sociale, me një audiencë të konsiderueshme, lirisht e lehtësisht të aksesueshme, atëherë tek një pjesë e publikut, afektojnë panikun, frikën, ankthin për familjen, nga personat LGBTI, duke nxitur rrjedhimisht përçmim e urrejtje ndaj këtij komuniteti.

Përveç të tjerave, Komisioneri vëren se, në deklaratimet publike e mediatike nga persona të njohur e publik, kur trajtohen tema të ndjeshme e delikate, duhet mbajtur parasysh: koha, vendi dhe niveli ekonomik, shoqëror, kulturor, arsimor i vendit, që, për rastin e vendit tonë, për shkaqe historike, por edhe të tranzicionit pas diktaturës 45-vjeçare, paraqitet me dallime e disnivele të ndryshme kulturore e arsimore.

Për rrjedhojë shprehjet negative kundrejt grupeve të ndryshme kanë impakt të ndryshëm, ku impakti më i rëndë evidentohet pikërisht mbi ato grupe që rezultojnë të paragjykuara, stereotipizuara, diskriminuara dhe negativisht të perceptuara nga shoqëria.

Opinionin publik duhet ndërgjegjësuar për rëndësinë e të drejtave të personave/komunitetit LGBTI, me argumente përkatëse e transparencë, duke respektuar legjislacionin në fuqi. Imponimet mes palëve në dialog, me gjuhë të papërshtatshme e për më tepër urrejtjeje, janë të papranueshme, dhe përbëjnë terren pjellor për nxitjen e ekstremizmit e dhunës verbale.

Komisioneri vëren se, gjuha e urrejtjes është një fenomen social dhe juridik që ka tërhequr vëmendje të madhe në dekadat e fundit, sidomos për shkak të ndikimeve të saj në shoqëri dhe individë. Ky fenomen përfshin veprime dhe sjellje që promovojnë urrejtje dhe diskriminim ndaj një grupi ose individi për shkak të racës, religjionit, etnisë, orientimit seksual apo karakteristikave të tjera, përbën një sfidë për shumë vende, përfshirë Shqipërinë.

Gjuha e urrejtjes përkufizohet ligjërisht si deklarata ose veprime që nxisin dhunë, urrejtje ose diskriminim ndaj një grupi të caktuar të njerëzish për shkak të karakteristikave të mbrojtura të tyre.

Këto karakteristika mund të përfshijnë racën, etninë, religjionin, gjininë, orientimin seksual, dhe të tjera. Përkufizimet ligjore zakonisht synojnë të krijojnë një bazë për ndjekje penale dhe për ndëshkimin e individëve ose organizatave që përhapin gjuhë urrejtjeje.

Në nivel ndërkombëtar, përkufizimi ligjor i gjuhës së urrejtjes është i përfshirë në disa traktate dhe konventa të cilat Shqipëria i ka ratifikuar. Neni 4 i Konventës Ndërkombëtare për Eliminimin e të Gjitha Formave të Diskriminimit Racor (ICERD) nënvizon ndalimin dhe dënimin e përhapjeve të ideve të bazuara në epërsi racore ose urrejtje racore, apo nxitjen e dhunës kundër çdo race ose grupi tjetër (ICERD, 1966, Neni 4).

Gjithashtu, neni 10 i Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut (KEDNJ) parashikon që liria e shprehjes mund të kufizohet kur është e nevojshme për mbrojtjen e rendit publik, sigurisë kombëtare dhe parandalimin e krimit, duke përfshirë gjuhën e urrejtjes.

Në literaturën akademike, gjuha e urrejtjes trajtohet si një formë e ekstremizmit verbal që ka për qëllim dehumanizimin dhe stigmatizimin e individëve ose grupeve (Sponholz, 2023). Studiuesit e shohin gjuhën e urrejtjes si një mënyrë për të legjitimuar diskriminimin dhe dhunën kundër grupeve të caktuara, duke përdorur retorikë që i shndërron këta individë në “të tjerë” të cilët janë të denjë për përbuzje ose trajtim të pabarabartë (Abramovic, 2022). Gjuha e urrejtjes jo vetëm që ndikon viktimat në mënyrë të drejtpërdrejtë, por gjithashtu dëmton kohezionin social dhe rrit tensionet ndërmjet grupeve të ndryshme në shoqëri.

Fjalimi që nxit urrejtje dhe diskriminim ndaj personave ose grupeve të caktuara bazuar në orientimin e tyre seksual njihet si fjalim homofobik dhe mund të marrë disa forma, të tilla si përkufizime përçmuese apo stereotipe të ndryshme.

Terminologjia e përdorur në mënyrën jo të duhur në mediat sociale, është një tipar tjetër që nxit urrejtjen, paragjykimin ose ndarjen e mendimeve të një personi me të tjerët. Interneti është një mjedis ku gjuha e urrejtjes mund të përhapet me shpejtësi dhe gjerësisht.

Grupe të caktuara stigmatizohen dhe marginalizohen si rezultat i kësaj përhapjeje, e cila ka një ndikim të rëndësishëm në jetë dhe shoqëri. Shumë vende kanë miratuar legjislacion kundër gjuhës së urrejtjes, por është ende e vështirë të zbatohen në botën virtuale. Në çështjen Delfi AS kundër Estonisë (2015) Gjykata Evropiane të të Drejtave të Njeriut vendosi që gjuha e urrejtjes e përhapur përmes mediave sociale dhe internetit nuk mbrohet nga e drejta e fjalës së lirë. Në këtë rast, një organizatë estoneze e lajmeve u akuzua se nuk mori masat e nevojshme dhe të duhura për të ndaluar përdoruesit e saj të postonin komente provokuese dhe abuzive që nxisnin gjuhën e urrejtjes në faqen e saj të internetit.

Gjykata Evropiane vendosi që megjithëse interneti është një mjet i vlefshëm për informacion dhe opinione, interneti nuk duhet të përdoret për të promovuar gjuhën e urrejtjes dhe për të nxitur dhunën.

Ky vendim e bëri të qartë se autoritetet dhe platformat online duhet të ndërmarrin veprime kundër përhapjes së gjuhës së urrejtjes për të mbrojtur sigurinë e shoqërisë. Gjithashtu është shumë e rëndësishme përmbajtja e kësaj platforme për të mos rrezikuar individët dhe shoqërinë nga ofendimet apo nxitjet e dhunës, por t'u krijohej një mbrojtje sociale.

Duket qartazi që dhe në mjedisin virtual liria e shprehjes kur individë të ndryshëm të shoqërisë rrezikohen, apo diskriminohen grupe të caktuara ajo mund të kufizohet (Delfi AS v. Estonia, 2015).

Në një sërë vendimmarrjesh të tjera, duke përfshirë Perinçek; Le Pen v. France; Kasymakhunov dhe Saybatalov v. Russia; Vejdeland dhe të tjerë v. Sweden; Beizaras dhe Levickas v. Lithuania dhe Féret v. Belgium, GJEDNJ ka zgjeruar konceptin e gjuhës së urrejtjes duke përfshirë në të nxitjen e diskriminimit, të cilën e konsideron një *“formë të nxitjes së intolerancës në shoqëri, e cila, së bashku me nxitjen e urrejtjes ndaj një apo disa individëve, përbën një nga kufijtë që nuk duhet të kapërcehen kurrë në ushtrimin e lirisë së shprehjes nga asnjë individ apo subjekt”*. Me referencë në vendimmarrjet e këtyre çështjeve, GJEDNJ shprehet se kufizimi i nevojshëm i lirisë së shprehjes në një shoqëri demokratike shtrihet edhe mbi deklaratat negative të bëra publikisht ndaj një grupimi (etnik, fetar ose tjetër) që mbartin konotacion fyes, tallës, shpifës dhe portretizojnë në një mënyrë negative të gjithë këtë grupim popullsie³⁴.

Po kështu, në vendimmarrjen Beizaras dhe Levickas v. Lithuania³⁵, GJEDNJ u shpreh se hezitimi i autoriteteve lituaneze për të trajtuar me seriozitet përmbajtjet diskriminuese online që përmbanin elemente të gjuhës diskriminuese dhe të urrejtjes mbi bazat e orientimit seksual përbënte shkelje të së drejtës së individëve me orientim të ndryshëm seksual për jetë private pa kurrfarë diskriminimi (shkelje e nenit 8 në lidhje me nenin 14 të KEDNJ-së).

Në Lilliendahl v. Iceland³⁶, aplikanti pretendoi shkelje të lirisë së tij të shprehjes, pasi autoritetet islandeze e kishin dënuar për gjuhë urrejtjeje për shkak të postimeve dhe publikimeve të tij online që përfshinin deklaratat se homoseksualët janë “devijantë seksualë” dhe duhet “të sabotohen nga shoqëria”. GJEDNJ u shpreh se në këtë rast kufizimi i lirisë së shprehjes së aplikantit kishte qenë i nevojshëm, i ligjshëm dhe proporcional në një shoqëri demokratike, duke vënë në dukje se komentet përbënin gjuhë urrejtjeje dhe kishin për qëllim portretizimin negativ dhe nxitjen për diskriminim ndaj individëve LGBTI. Ky rast përforcoi parimin se gjuha e urrejtjes në mediat sociale duhet të merret seriozisht nga autoritetet shtetërore dhe të kufizohet për të mbrojtur dinjitetin dhe sigurinë e individëve LGBTI në sytë e shoqërisë.

³⁴ Perinçek, op. cit., para 206; Le Pen v. France, dec. of 10 May 2010, appl. no. 55173/00; Kasymakhunov and Saybatalov v. Russia, judgment of 14 March 2013, appl. no. 26261/05 et al; Vejdeland and Others v. Sweden, judgment of 9 February 2012, appl. no. 1813/07, para 55; Beizaras and Levickas v. Lithuania, judgment of 14 January 2020, appl. no. 41288/15, para 125; Féret v. Belgium, judgment of 16 July 2009, appl. no. 15615/07, para 73.

³⁵ Beizaras and Levickas v. Lithuania (2020), Case No.: 41288/15.

³⁶ Lilliendahl v. Iceland (2021), Case No.:29297/18.

Për këtë arsye, zbatimi i vendimeve të GJEDNJ-së është i domosdoshëm për të adresuar këtë problem. Kjo përfshin jo vetëm ndalimin e gjuhës së urrejtjes, por gjithashtu mbrojtjen e individëve nga diskriminimi dhe sulmet verbale që kanë për qëllim të dëmtojnë dinjitetin dhe lirinë e shprehjes.

Komisioneri konstaton se, një nga çështjet më të rëndësishme është lufta kundër gjuhës së urrejtjes, e cila vazhdon të mbetet një problem i rëndësishëm në Shqipëri. Gjuha e urrejtjes, që shpesh përdoret në komunikimin publik dhe online, është një shkelje e drejtpërdrejtë e dinjitetit njerëzor dhe një rrezik për rendin shoqëror dhe kohezionin e shoqërisë.

Personat e komunitetit LGBTI kanë qenë dhe vazhdojnë ende të jenë subjekte të homofobisë, transfobisë dhe formave të tjera të intolerancës dhe diskriminimit. Për këtë arsye, Komisioneri vlerëson se për shkak të vulnerabilitetit të këtij grupimi është e nevojshme që të ndërmerren masa të menjëhershme për të ndaluar çdo përdorim të gjuhës së urrejtjes dhe për të siguruar gëzimin e plotë të të drejtave të njeriut të këtyre personave.

Komisioneri, vlerëson të theksojë se, jo mbi të gjitha grupet shoqërore shprehje të tilla rëndojnë njëllë. Është në vëmendje të KMD-së, që vetë shteti Shqiptar, ka njohur si strukturalisht dhe sistematikisht të diskriminuara disa grupe shoqërore nga organet publike dhe vetë shoqëria. Kjo provohet edhe nga strategjitë e veçanta që Qeveria ka përpiluar, si p.sh: Strategjia Kombëtare për Barazinë Gjinore 2021-2030, Plani Kombëtar për Personat me Aftësi të Kufizuar (PAK) 2021-2025, Plani Kombëtar i Veprimit për Barazi, Përfshirje dhe Pjesëmarrjen e Romëve dhe Egjiptianëve 2021-2025 (këtu e në vijim “PKVBPPRE 2021-2025”), Plani Kombëtar të Veprimit (PKV) për komunitetin LGBTI (2021-2027), etj. Për këtë arsye shprehjet e përdorura në tejkallim të lirisë së shprehjes duke portretizuar negativisht këto grupe shoqërore, nëpërmjet denigrimit, dezinformimit si dhe amplifikimit të paragjykimeve dhe stereotipeve negative, rëndojnë disproporcionalisht dhe krijojnë sjellje diskriminuese në formën e gjuhës së urrejtjes.

Gjykata Evropiane e Drejtësisë, në çështjen e Firmës Feryn (*Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding kundër Firmës Feryn NV, C-54/07, 10 korrik 2008*), ka mbajtur qëndrimin dhe ka pranuar se diskriminimi mund të shfaqet edhe në ato raste kur nuk mund të identifikohet një viktimë. Komisioneri vlerëson se në çështjen në fjalë, gjuha e përdorur përcjell një gjuhë urrejtje të pajustificuar, saqë edhe në mungesë të identifikimit të një individi konkret si viktimë diskriminimi, mosndëshkimi i një sjellje diskriminuese, do të cenonte rëndë arsyen e vetë ekzistencës së ligjit “*Për Mbrojtjen nga Diskriminimi*”, i ndryshuar.

Ligji nr. 10221, datë 04.02.2010 “*Për Mbrojtjen nga Diskriminimi*”, i ndryshuar, në nenin 3, pika 8 parashikon se: “*Gjuha e urrejtjes*” është çdo formë e shprehjes në publik, me çdo mjet, e promovimit, nxitjes së denigrimit, urrejtjes ose shpifjes, çdo shqetësim, fyerje, stereotip negativ, stigmatizim ose kërcënim ndaj një personi ose grupi personash, si dhe çdo justifikim i të gjitha formave të shprehjes e bazuar në një listë joshtruese të shkaqeve, sipas nenit 1 të këtij ligji”.

Siç vërehet, në nenin e sipërcituar referohet “...çdo formë e shprehjes në publik, me çdo mjet...”, çka do të thotë që në kuptim të ligjit çdo mënyrë publike e të shprehurit që krijon

premisën e parashikuar në këtë formë diskriminimi është dhe duhet hetuar. Aq e vërtetë është kjo sa është praktikë e gjerë e GJEDNJ që të hetojë dhe të shprehet edhe në rastet e përdorimit të gjuhës së urrejtjes me mjete tjera jo tradicionale si rrjete sociale, portale on line apo edhe komente nga përdoruesit.

Për këtë qëllim sjellim në vëmendje standardet e Këshillit të Evropës në lidhje me gjuhën e urrejtjes, nëpërmjet Rekomandimit nr. 15 i Politikës së Përgjithshme të ECRI-t *“Për luftimin e gjuhës së urrejtjes”*³⁷ (materiali në link), në bazë të cilit është mbështetur edhe legjislatori shqiptar në përkufizimin e kësaj forme diskriminimi në Ligjin *“Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”*, të ndryshuar. Po ashtu, edhe jurisprudencën dhe vendime konkrete të GJEDNJ-së në lidhje me format dhe mjetet e shprehura të gjuhës së urrejtjes dhe kuptimit të saj nga kjo gjykatë.³⁸

Në frymë të këtij rekomandimi dhe jurisprudencës së sipërcituar, shqetësimi lidhet me përdorimin e gjuhës së urrejtjes, pavarësisht nga mjeti i përdorur. Sidomos në rastet kur personi i prezumuar që ka përdorur gjuhë urrejtje e ka bërë këtë me zë dhe me figurë, i identifikuar me emër dhe mbiemër, në rrjetet sociale e mediatike, ku është aksesuar nga çdo njeri.

Gjithashtu, *“Konventa e OKB-së për të Drejtat e Personave me Aftësi të Kufizuara”*, e ratifikuar nga Shqipëria me ligjin nr. 108/2012, datë 15.11.2012, ka për qëllim të nxisë, të mbrojë dhe t’u sigurojë që të gjithë personat me aftësi të kufizuara të gëzojnë plotësisht dhe në mënyrë të barabartë të gjitha të drejtat dhe liritë themelore të njeriut, si dhe të nxisë respektin për dinjitetin e tyre.

Parimi i mosdiskriminimit është një ndër parimet kryesore të kësaj Konvente.

Në kuptim të kësaj Konvente, personat me aftësi të kufizuara përfshijnë individët me dëmtime fizike, mendore, intelektuale apo shqisore afatgjata, të cilat në ndërvëprim me barriera të ndryshme, mund të pengojnë pjesëmarrjen e tyre të plotë dhe efektive në shoqëri njësoj si pjesa tjetër e shoqërisë.³⁹

Në nenin Neni 1 të konventës përcaktohet se: *“Qëllimi i kësaj Konvente është të promovojë, mbrojë dhe sigurojë që të gjithë personat me aftësi të kufizuara të gëzojnë plotësisht dhe në mënyrë të barabartë të gjitha të drejtat dhe liritë themelore të njeriut, si dhe të promovojë respektimin e*

³⁷ <https://rm.coe.int/ecri-general-policy-recommendation-no-15-on-combating-hate-speech-alba/16809eb58e>

³⁸ Çështja Jersild kundër Denimarkës 23 Shtator 1994 – Fragmentë nga dokumentar;

Çështja Gündüz kundër Turqisë 4 Dhjetor 2003 – Debat televiziv;

Çështja Erbakan kundër Turqisë 6 Korrik 2006 – Fjalim publik;

Çështja Pavel Ivanov kundër Rusisë 20 Shkurt 2007 – Artikull i shkruar;

Çështja Féret kundër Belgjikës 16 July 2009 – Fletëpalosje;

Çështja Delfi AS kundër Estonisë 16 Qershor 2015 – Koment në një portal në internet;

Çështja Belkacem kundër Belgjikës 27 June 2017 – Komente në Youtube;

Çështja Šimunić kundër Kroacisë 22 Janar 2019 – mesazhe në një ndeshje futbolli;

Çështja Beizaras dhe Levickas kundër Lithanisë 14 January 2020 – Komente në Facebook;

Çështja Lilliendahl kundër Islandës 12 Maj 2020 – Komente në një artikull on line;

Çështja Zemmour v. France 20 dhjetor 2022 – Deklaratë në emission televiziv;

Çështja Valaitis kundër Lithuanisë 17 January 2023 – Komente në internet

³⁹ Konventa mbi të drejtat e personave me aftësi të kufizuara dhe Protokolli Opsional, Neni 1

dinjitetit të tyre të lindur”. Në nenin 8 përcaktohet se: “*Rritja e ndërgjegjësimit. 1. Shtetet Palë marrin përsipër të aprovojnë masat e duhura, efektive dhe të menjëhershme: (b) Për të luftuar stereotipat, paragjykimet dhe praktikat e dëmshme lidhur me personat me aftësi të kufizuara, përfshirë dhe ato me bazë seksin dhe moshën në të gjitha fushat e jetës; 2. Masat për këtë qëllim përfshijnë: Inkurajimin e të gjitha organeve të medias për të portretizuar personat me aftësi të kufizuara në mënyrë të tillë që të jetë në pajtim me këtë Konventë*”. Në nenin 17 përcaktohet se: “*Mbrojtja e integritetit të personit: Çdo person me aftësi të kufizuara ka të drejtën për respekt ndaj integritetit të saj apo të tij fizik dhe mendor në bazë të barabartë me të tjerët*”. Ndërsa në nenin 22 përcaktohet se: “*Respektimi i jetës private: 1. Asnjë person me aftësi të kufizuara, pavarësisht nga vendqëndrimi apo mënyra e jetesës, nuk duhet t’u nënshtrohet ndërhyrjeve arbitrare apo të paligjshme në jetën private të tij apo të saj, në familjen, korrespondencën, llojet e tjera të komunikimit apo t’u nënshtrohet sulmeve të paligjshme ndaj nderit apo reputacionit të tij/saj. Personat me aftësi të kufizuara kanë të drejtën të mbrohen nga ligji ndaj këtyre ndërhyrjeve dhe sulmeve*”.

Plani Kombëtar për Personat me Aftësi të Kufizuara 2021-2025, miratuar me VKM nr. 276, datë 12.05.2021 “*Për miratimin e Planit të Kombëtar për Personat me Aftësi të Kufizuara*”, është një dokument ndërsektorial i qeverisë shqiptare që përfshin politika të dedikuara për personat me aftësi të kufizuara e që do të hidhen për zbatim gjatë 5-vjeçarit të ardhshëm. Qëllimi i tij është të vazhdojë promovimin dhe mbështetjen e integritetit të personave me aftësi të kufizuara në jetën social-ekonomike të vendit, duke pasur në vëmendje të vazhdueshme përmbushjen e detyrimeve të KDPAK-së përmes masave specifike. Ky plan, vjen si një dokument vijues i PKVPAK 2016–2020.

Në pikën 1, të tij, ky dokument citon se:

“...Ushtrimi i plotë dhe i barabartë i të gjitha të drejtave të personave me aftësi të kufizuara është një përparësi kombëtare që kërkon politikë aktive, të qëllimshme dhe të qëndrueshme, si dhe veprime të përbashkëta të autoriteteve qendrore dhe lokale, institucioneve të pavarura dhe pjesëmarrjes aktive të shoqërisë civile e sidomos të organizatave përfaqësuese të personave me aftësi të kufizuara.

Qasja që sjell Konventa për të Drejtat e Personave me Aftësi të Kufizuara (KDPAK) për aftësinë e kufizuar si një qasje e lidhur drejtpërdrejt me realizimin e të drejtave të njeriut, por edhe karakteri, shkaqet dhe kërkesat e aftësisë së kufizuar, e kanë bërë tashmë të qartë fizionominë gjithëpërfshirëse të këtij dokumenti politik për aftësinë e kufizuar. Një nga karakteristikat kryesore të politikave për personat me aftësi të kufizuara është se ndikon në mënyrë të barabartë në secilën fushë të jetës dhe në të gjithë sektorët. Prandaj kjo kërkon vëmendjen maksimale dhe të kujdesshme të të gjitha ministrive të linjës me qëllim hartimin e politikave specifike, të efektshme dhe të koordinuara”.

Praktika e GJEDNJ-së, gjithashtu, është e pasur lidhur me vendimmarrjet mbi çështjet, ku objekt gjykimi ka qenë gjuha e urrejtjes. Në çështjet Féret k. Belgjikës, (2007) dhe Vejdeland dhe të tjerë

kundër Suedisë, (2012), GJEDNJ ka pranuar se nxitja e urrejtjes mund të rezultojë në fyerje, tallje apo shpifje ndaj grupeve të caktuara të popullsisë, kur këto forma të shprehjes ushtrohen në mënyrë të papërgjegjshme, që nënkupton se është fyese në mënyrë të panevojshme, evokon diskriminimin apo përdor gjuhë cenuese apo poshtëruese ose i imponohet publikut në mënyrë të pashmangshme dhe këto forma janë brenda fushës së veprimit të përkufizimit të Rekomandimit të sipërcituar.

Në çështjen Garaudy kundër Francës, (2003), GJEDNJ u mbështet në nenin 17 të KEDNJ-së dhe u shpreh se liria e shprehjes nuk mund të përdoret për të çuar në shkatërrimin e të drejtave dhe lirive të tjera, të garantuara nga Konventa. Këto vendime zbatojnë teorinë e paradoksit të tolerancës: një tolerancë absolute mund të çojë në tolerancën e ideve që nxisin mostolerancë dhe kjo e fundit mund të asgjësojë tolerancën⁴⁰.

Komisioneri, gjykon se, shprehje të gjuhës fyese, stigmatizuese, paragjyquese, përçmuese dhe denigruese janë të papranueshme dhe për më shumë të dënueshme kur përdoren në hapësira publike mediatike, ku përfshihen edhe fëmijët dhe të rinjtë.

Është fakt që në Shqipëri, akoma dhe në ditët e sotme, grupet vulnerabël, përfshirë personat me aftësi të kufizuara të shëndetit mendor, ndeshen me një sërë veprimesh paragjyquese e diskriminuese, shoqëruar dhe me një gjuhë të urrejtjes, stigmatizim dhe përjashtim të tyre. Barazia dhe mbrojtja e tyre nga diskriminimi “de-jure” jo gjithmonë respektohet dhe shoqërohet me drejtësi “de-facto”.

Komisioneri thekson se, sikurse rezulton edhe nga përkufizimi i gjuhës së urrejtjes dhe nxitja e urrejtjes mund të rezultojë edhe nga deklarata që shqetësojnë, fyejnë, stigmatizojnë ose përbëjnë një stereotip negativ dhe që bazohen në një nga shkaqet e mbrojtura duke përfshirë edhe shkakun e aftësisë së kufizuar.

Debati dhe diskutimi për çështje të ndryshme është i nevojshëm veçanërisht për tema apo çështje sensitive, që janë në interes të opinionit të gjerë. Diskutime mbi informacione jo të bazuara shpesh çojnë në krijimin e paragjykimeve dhe stigmatizimin e personave për shkak të aftësisë së kufizuar të shëndetit mendor. Një gjuhë e tillë e përdorur, kundrejt personave me aftësi të kufizuara të shëndetit mendor, përmes shprehjes të përdorur me konotacion negativ dhe si krahasimor denigrues kundrejt kësaj kategorie, përcjell një narrativë publike negative dhe denigruese për personat me aftësi të kufizuara të shëndetit mendor.

Gjuha e përdorur nga z. A.G etiketon personat me aftësi të kufizuara të shëndetit mendor, në një mënyrë të gabuar, duke i vendosur ata në pozita paragjyquese, duke i stereotipizuar, duke keqinformuar publikun, gjë e cila mund të passjellë edhe stigmatizim, përjashtim dhe viktimizim të tyre.

⁴⁰ Siniarska D.B, (2015) Manual për praktikantët e ligjit - Mbrojtja e së drejtës për lirinë e shprehjes sipas Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut, faqja 12, paragrafi 1;

Gjuha e përdorur dhe konotacioni negativ me qëllim denigrues, e shpërndarë në një mjedis shoqëror ku paragjykimet dhe stereotipizimi i personave me aftësi të kufizuara të shëndetit mendor, janë të theksuara dhe paraqesin një fenomen shqetësues e deri diku përjashtues të kësaj kategorie, shton mundësinë që të nxitet diskriminimi ndaj tyre nga njëra anë, dhe nga ana tjetër të rrezikojë keqinformimin e keqndikimin në shoqëri.

Konventa e OKB-së *“Për të drejtat e personave me aftësi të kufizuara”⁴¹*, në nenin 1 të saj, ka përcaktuar se: *“Personat me aftësi të kufizuara përfshijnë ata që kanë dëmtime fizike, mendore, intelektuale apo shqisore afatgjata, të cilat, në ndëryprim me barriera të ndryshme, mund të pengojnë pjesëmarrjen e tyre të plotë dhe efektive në shoqëri në baza të barabarta me të tjerët”*.

Bazuar në sa më lart, Komisioneri gjykon se, gjuha e përdorur nga z. A.G, *(Një nga politikat kryesore për të sëmurët psikikë që u ndoq në Europë pas rënies së Murit të Berlinit në kuadër të Axhendave Sataniste ishte mbyllja e spitaleve psikiatrike dhe nxjerrja e të sëmurëve në komunitet për tu integruar! Tani me këto maratona të të sëmurëve psikik kërkojnë që të integrohemi ne të psikopatinë e tyre! Mirësevini në Mis Trans Albania dhe Festivalin Psikiatrik të zogjve të qyqes soros me ndihmën e Bashkisë Tiranë dhe Qeveriut!)*, duke përdorur aftësinë e kufizuar të një kategorie me qëllim denigrimin e një kategorie tjetër dhe me konotacion negativ, është gjuhë që bie ndesh me të drejtat e garantuara për PAK në legjislacionin e brendshëm dhe atë ndërkombëtar, e njëherësh edhe me mbrojtjen që LMD⁴², garanton për këtë kategori personash⁴³.

Në këtë kontekst, Komisioneri vëren se, deklarata të tilla të bëra nga një figurë publike siç është z. A.G, mund të keqinformojnë e krijojnë bindje të gabuara tek publiku që e ndjek, lidhur me perceptimin e konceptin e personave me aftësi të kufizuara në vetvete, duke prezumuar se, ata janë me devijime të orientimit seksual dhe identitetit gjinor.

Në këtë kuptim, shprehja e përdorur nga z. A.G, përbën një qëndrim jo profesional, jo informues, paragjykes dhe nga ana tjetër krijon negativitet kundrejt grupit të personave me aftësi të kufizuara të shëndetit mendor, duke i shqetësuar ato dhe duke krijuar premisa për sjellje diskriminuese kundrejt tyre.

Në përfundim, në lidhje me përdorimin e gjuhës së urrejtjes, rëndësi ka që përdorimi dhe emetimi i saj, pavarësisht mjetit të përdorur, ka ndodhur ose/dhe vazhdon të ndodhë dhe krijon shqetësim në shoqëri e akoma më tepër në grupe shoqërore të konsideruara pakica dhe të njohura si sitematizues të diskriminuara.

Përfundimisht, duke marrë në konsideratë të gjitha aspektet e analizuara më sipër, Komisioneri arrin në përfundimin se, gjuha e përdorur nga z. A.G, përbën gjuhë urrejtje kundër personave që i

⁴¹ Ratifikuar nga Republika e Shqipërisë me ligjin nr. 108/2012.

⁴² Neni 3/8. *“Gjuha e urrejtjes” është çdo formë e shprehjes në publik, me çdo mjet, e promovimit, nxitjes së denigrimit, urrejtjes ose shpifjes, çdo shqetësim, fyerje, stereotip negativ, stigmatizim ose kërcënim ndaj një personi ose grupi personash, si dhe çdo justifikim i të gjitha formave të shprehjes e bazuar në një listë joshteruese të shkaqeve, sipas nenit 1 të këtij ligji.*

⁴³ Vendim nr. 155, datë 30.10.2020.

përkasin komunitetit LGBTI, për shkak të orientimit seksual, identitetit gjinor dhe aftësisë së kufizuar. Mendimi dhe qëndrimi i shprehur prej tij, është në tejkalim të lirisë së shprehjes dhe si i tillë ai nuk mund të gëzojë mbrojtje nga nenet 22 dhe 24 të Kushtetutës, nenet 9 dhe 10 të Konventës Evropiane të të Drejtave të Njeriut dhe neneve 18 dhe 19 të Paktit Ndërkombëtar për të Drejtat Civile dhe Politike.

Për të gjitha arsyet e mësipërme, Komisioneri vlerëson se kufizimi i gjuhës së urrejtjes është i domosdoshëm dhe proporcional⁴⁴.

Komisioneri thekson se, forca dhe demokratizimi i një shoqërie pasqyrohet tek niveli i të drejtave të pakicave apo grupeve vulnerabël dhe garantimi e respektimi i tyre.

Në nenin 33, pika 10, të ligjit nr. 10221/2010 *“Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”*, të ndryshuar, parashikohet shprehimisht se: *“Vendimi përmban rregullimet dhe masat e duhura, duke caktuar edhe një afat për kryerjen e tyre”*, ndërsa mbështetur në nenin 33, pika 12, të po këtij ligji, përcaktohet se: *“Kur vendos masën, komisioneri siguron që ajo të jetë: a) e efektshme dhe parandaluese; dhe b) në përputhje me gjendjen që e shkaktoi vendosjen e masës”*.

Ligji nuk ka përcaktuar masat që duhen ndërmarrë për rregullimin e situatës diskriminuese, atribut ky që është lënë në diskrecionin e Komisionerit. Në këtë kontekst, Komisioneri vendos rast pas rasti, se cilat janë rregullimet dhe masat që duhen marrë, në mënyrë që të sigurojë mbrojtjen efektive nga diskriminimi të individëve që pretendojnë se janë viktime të diskriminimit.

Sa më sipër, Komisioneri vlerëson se, masa e duhur për rregullimin e situatës diskriminuese duhet të jetë detyrimi i z. A.G, që të bëjë një deklaratë publike (verbale ose të shkruar) me anë të të cilës të distancohet nga përdorimi i gjuhës së urrejtjes kundër personave LGBTI dhe të evitojë në të ardhmen përdorimin e saj.

PËR KËTO ARSYE:

Bazuar në nenin 32 dhe 33 pikat 10, 11 e 12, të ligjit nr. 10221/2010 *“Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”*, i ndryshuar, Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi,

V E N D O S I :

1. Konstatimin e diskriminimit në formën e “gjuhës së urrejtjes” kundrejt personave që i përkasin komunitetit LGBTI, për shkak të orientimit seksual dhe identitetit gjinor, si pasojë

⁴⁴ Për analogji citojmë disa nga vendimet e KMD-së, në të cilat është konstatuar përdorim i gjuhës së urrejtjes, vendimet me: Nr. 172, datë 28.08.2023, Nr. 199, datë 11.10.2023, Nr. 23, datë 19.01.2024, Nr. 204, datë 15.08.2025, etj.

e gjuhës së përdorur nga z. A.G, në postimin e tij në rrjetin social facebook të datës 23.09.2025.

2. Konstatimin e diskriminimit në formën e “gjuhës së urrejtjes” kundrejt personave me aftësi të kufizuara të shëndetit mendor, për shkak të aftësisë së kufizuar, si pasojë e gjuhës së përdorur nga z. A.G, në postimin e tij në rrjetin social facebook të datës 23.09.2025.
3. Në referim të pikës 1 të këtij vendimi, z. A.G, në cilësinë e personit që ka konsumuar sjelljen diskriminuese si më sipër, të bëj një deklaratë publike (verbale ose të shkruar) me anë të të cilës të distancohet nga përdorimi i gjuhës së urrejtjes kundër personave LGBTI dhe personave me aftësi të kufizuara të shëndetit mendor, si dhe të evitojë në të ardhmen përdorimin e saj.
4. Në referim të nenit 33, pika 11, të Ligjit “*Për Mbrojtjen nga Diskriminimi*”, të ndryshuar, brenda 30 (tridhjetë) ditëve nga marrja dijani për këtë vendim, z. A.G, duhet të njoftojnë Komisionerin, lidhur me masat e marra për zbatimin e tij.
5. Në referim të nenit 33, pika 11, të Ligjit nr. 10221, datë 04.02.2010 “*Për Mbrojtjen nga Diskriminimi*”, të ndryshuar, moszbatimi i këtij vendimi sjell si pasojë ndëshkimin me gjobë, sipas parashikimeve të pikës 13, të po këtij neni.
6. Kundër këtij vendimi lejohet ankim në Gjykatën Administrative të Shkallës së Parë Tiranë, brenda 45 ditëve nga marrja dijani.

KOMISIONERI

Robert GAJDA